OTOMOTİV SANAYİİ DERNEĞİ
AUTOMOTIVE MANUFACTURERS ASSOCIATION

OTOMOTİV SANAYİİ

2022 YILI KÜRESEL DEĞERLENDİRME RAPORU

Ağustos 2023

İÇİNDEKİLER

1. Dünyada Otomotiv Sanayii 3

2.1. Üretim ***.....3***

2.2. Pazar ***.....11***

2. Türkiye'de Otomotiv Sanayii 19

3.1. Üretim ***.....19***

3.2. Pazar ***.....21***

3.3. Dış Ticaret ***.....23***

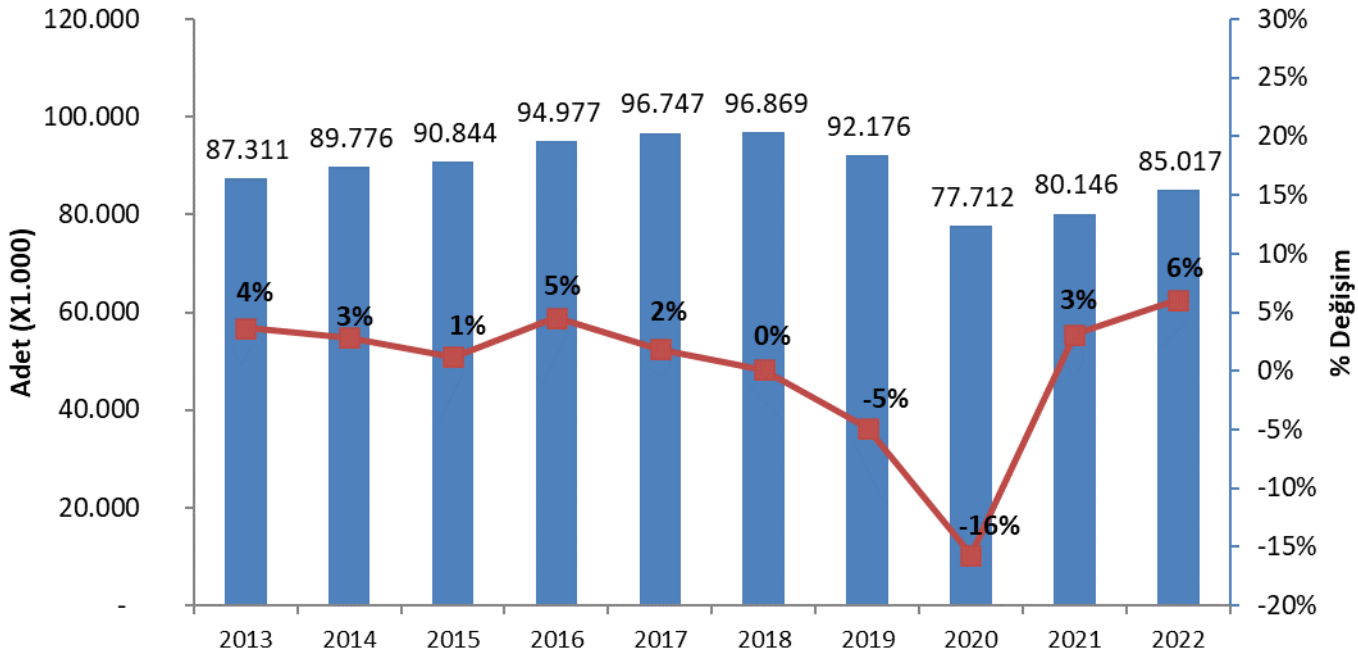
3. Otomotiv Sanayi Genel Değerlendirmesi ve Gelecek Beklentileri 32

1. Dünyada Otomotiv Sanayii

1.1. Üretim[1]

OICA verilerine göre küresel üretim 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 6 artarak 85 milyon 16 bin adede ulaşmıştır.

Dünya Otomotiv Üretimi 2013-2022

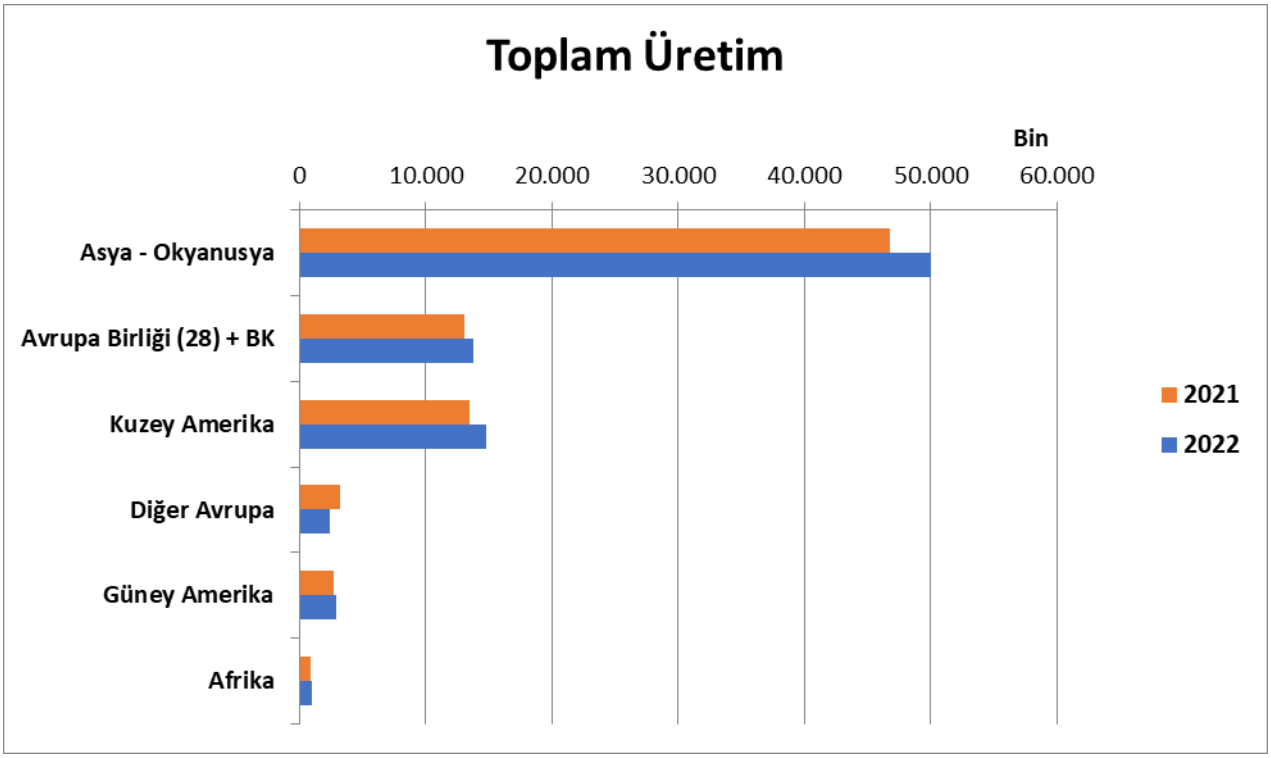
Kaynak: OICA

2022 yılında dünyada otomotiv üretiminin yarıdan fazlası (yüzde 59) Asya-Okyanusya bölgesinde yapılmıştır. Bölgede otomotiv üretimi 2021 yılına oranla yüzde 7 artmış ve 50 milyon 21 bin adet düzeyinde gerçekleşmiştir.

Bölge bazında Asya-Okyanusya'dan sonra en büyük üreticiler, yüzde 17 pay ile Kuzey Amerika ve yüzde 16 pay ile Avrupa Birliği (27) + BK bölgeleri olmuştur. 2021 yılına oranla Avrupa Birliği (27) + BK üretimi yüzde 5, Kuzey Amerika üretimi yüzde 10 artış gerçekleşmiştir. 2022 yılında otomotiv üretiminde Diğer Avrupa yüzde 25 azalırken, Güney Amerika yüzde 9 ve Afrika yüzde 10 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

[1] *Kaynak: OICA*

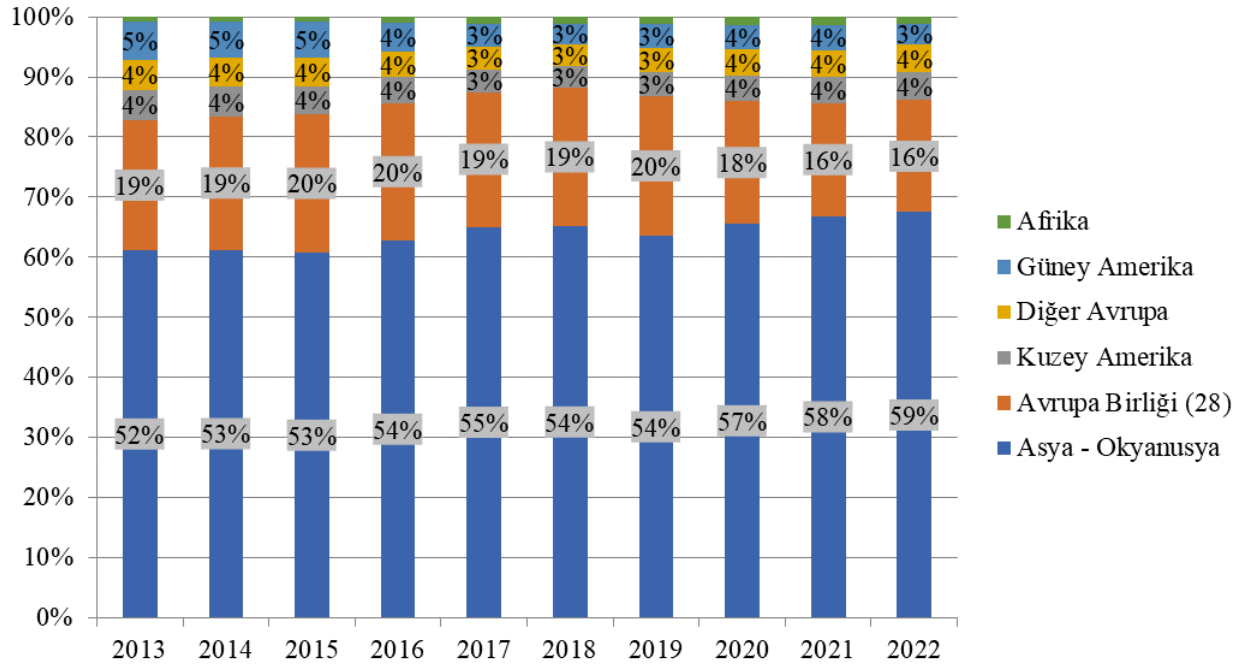
Bölgeler Bazında Dünya Otomotiv Üretimi 2022/2021

Toplam Otomotiv Üretim	2021	2022	Değişim 22/21
Asya - Okyanusya	46.732.785	50.020.793	7%
Avrupa Birliği (28) + BK	13.092.506	13.801.210	5%
Kuzey Amerika	13.427.869	14.798.146	10%
Diğer Avrupa	3.238.003	2.415.678	-25%
Güney Amerika	2.723.770	2.958.117	9%
Afrika	931.056	1.022.783	10%
Toplam	80.145.988	85.016.727	6%

Son 10 yılın bölgeler bazında küresel üretim paylarına bakıldığında; 2013 yılından bu yana Asya-Okyanusya bölgesinin payının 7 puan arttığı, Afrika'nın üretim payını koruduğu, Güney Amerika 2, Diğer Avrupa 1, Avrupa Birliği (28) + BK'nın 2, Kuzey Amerika'nın ise 2 puan üretim payı kaybı yaşadığı gözlenmektedir.

Bölgeler Bazında Dünya Otomotiv Üretimi 2013-2022

Dünyada otomobil üretimi 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 8 artarak 61 milyon 599 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Bölge bazında otomobil üretiminde en yüksek değişim yüzde 32 düşüş yaşayan Diğer Avrupa ile yüzde 23 artış yaşayan Afrika'da olmuştur.

Bölgeler Bazında Dünya Otomobil Üretimi 2022/2021

Otomobil Üretimi	2021	2022	Değişim 22/21
Asya - Okyanusya	38.188.956	42.324.447	11%
Avrupa Birliği (28) + BK	11.338.938	12.025.961	6%
Kuzey Amerika	2.559.194	2.699.108	5%
Diğer Avrupa	2.483.452	1.699.146	-32%
Güney Amerika	1.932.721	2.133.793	10%
Afrika	582.814	716.195	23%
Toplam	57.086.075	61.598.650	8%

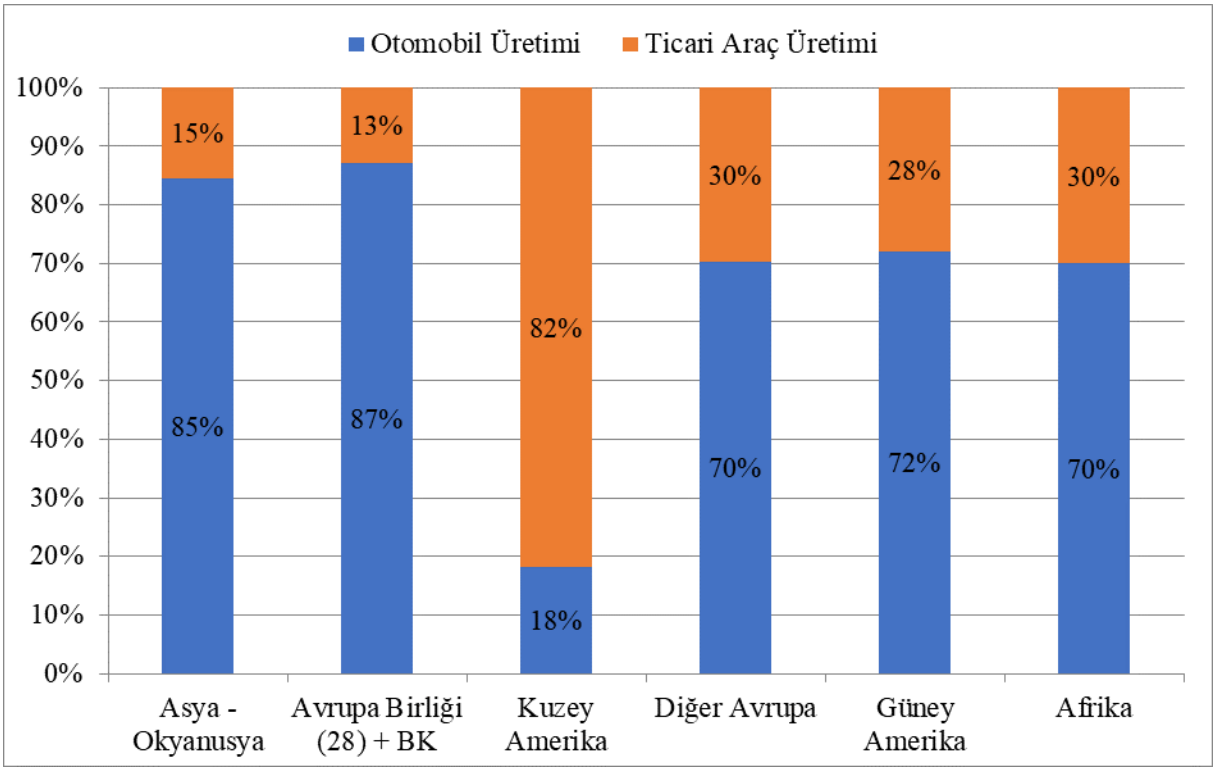
Dünyada ticari araç üretimi ise 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 1 artarak 23 milyon 418 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Bölge bazında ticari araç üretiminde en yüksek değişim yüzde 11 artış ile Kuzey Amerika ve yüzde 10 düşüş ile Asya-Okyanusya'da gerçekleşmiştir.

Bölgeler Bazında Dünya Ticari Araç Üretimi 2022/2021

Ticari Araç Üretimi	2021	2022	Değişim 22/21
Kuzey Amerika	10.907.871	12.099.038	11%
Asya - Okyanusya	8.579.843	7.696.347	-10%
Avrupa Birliği (28) + BK	1.790.645	1.775.249	-1%
Diğer Avrupa	725.130	716.532	-1%
Güney Amerika	791.049	824.324	4%
Afrika	324.488	306.588	-6%
Toplam	23.119.026	23.418.078	1%

Otomobil ve toplam otomotiv üretimi bölgesel sıralamasında ilk sırada Asya-Okyanusya bölgesi yer alırken, ticari araç üretimi sıralamasında ilk sırada Kuzey Amerika bölgesi yer almaktadır.

Bölgeler Bazında Dünya Otomotiv Üretimi 2022

2022 yılı otomotiv üretimi sıralamasında 27 milyon 21 bin adet üretim ile ilk sırada Çin yer almaktadır. Küresel üretimin yüzde 32'sini gerçekleştiren Çin'in otomotiv üretimi bir önceki yıla göre yüzde 3 artmıştır. İkinci sırada yer alan ABD otomotiv üretimi bir önceki yıla göre yüzde 10 artarak 10 milyon 60 bin olarak gerçekleşmiş ve küresel üretim içindeki payı yüzde 12 olmuştur.

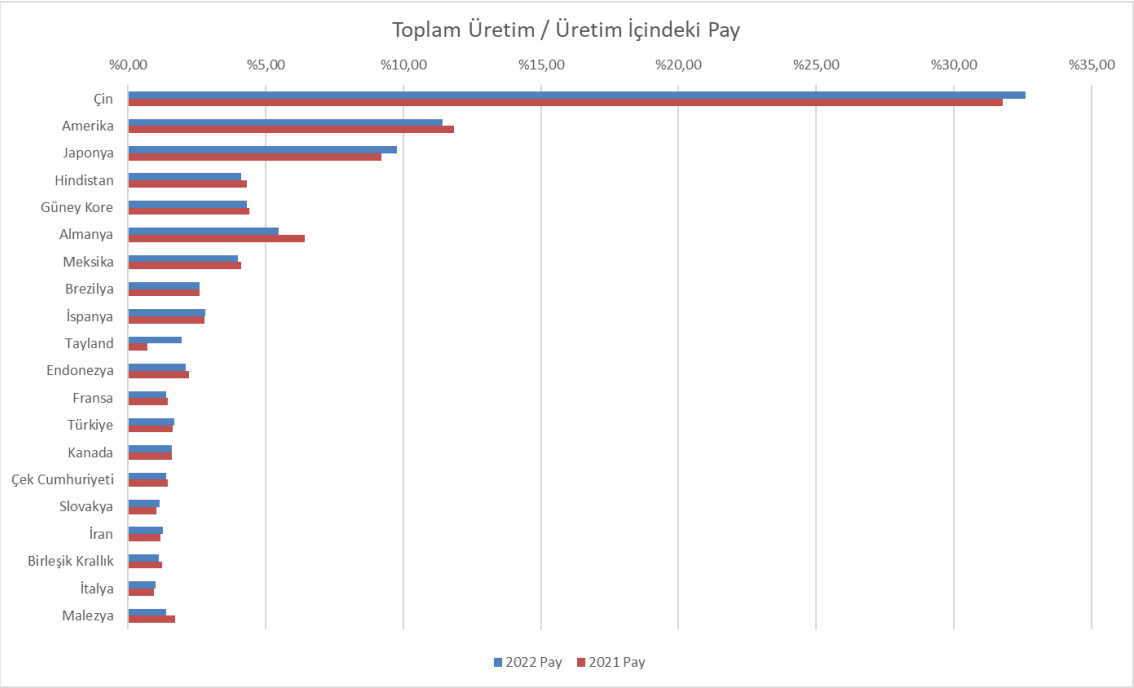
Küresel üretim içinde üçüncü sırada yer alan Japonya'da ise otomotiv üretimi geçen yıla paralel seviye gerçekleşerek 7 milyon 836 bin adet olmuştur.

2021 yılına göre dünya üretim sıralamasında (13.sıra) yerini koruyan Türkiye'de yüzde 6 artış ile 1 milyon 353 bin adet taşıt üretilmiştir. AB ülkeleri içinde de Türkiye üretim sıralamasındaki (4.sıra) yerini korumuştur.

Ülkeler Bazında Dünya Otomotiv Üretimi 2022/2021

Dünya 2021	Dünya 2022	AB 2021	AB 2022	Toplam Üretim	2021	2022	Değişim 22/21
1	1			Çin	26.121.712	27.020.615	%3
2	2			Amerika	9.157.205	10.060.339	%10
3	3			Japonya	7.836.908	7.835.519	%0
4	4			Hindistan	4.399.112	5.456.857	%24
5	5			Güney Kore	3.462.404	3.757.049	%9
6	6	1	1	Almanya	3.308.692	3.677.820	%11
7	7			Meksika	3.194.858	3.509.072	%10
8	8			Brezilya	2.248.253	2.369.769	%5
9	9	2	2	İspanya	2.098.133	2.219.462	%6
10	10			Tayland	1.685.705	1.883.515	%12
14	**11**			Endonezya	1.121.967	1.470.146	%31
12	12	3	3	Fransa	1.352.226	1.383.173	%2
13	13	4	4	Türkiye	1.276.140	1.352.648	%6
15	14			Kanada	1.115.002	1.228.735	%10
16	15	5	5	Çek Cumhuriyeti	1.111.432	1.224.456	%10
17	16	6	6	Slovakya	1.030.000	1.000.000	-%3
19	**17**			İran	894.298	1.064.215	%19
18	18			Birleşik Krallık	932.488	876.614	-%6
20	19	7	**7**	İtalya	797.243	796.394	%0
22	**20**			Malezya	481.651	702.275	%46

** 2011 itibariyle yalnızca otomobil ve hafif ticari araç verisi yayınlanmaktadır.*
***2020 itibariyle yalnızca otomobil ve hafif ticari araç verisi yayınlanmaktadır.*
****2020 itibariyle AB sıralamasından çıkarılmıştır.*

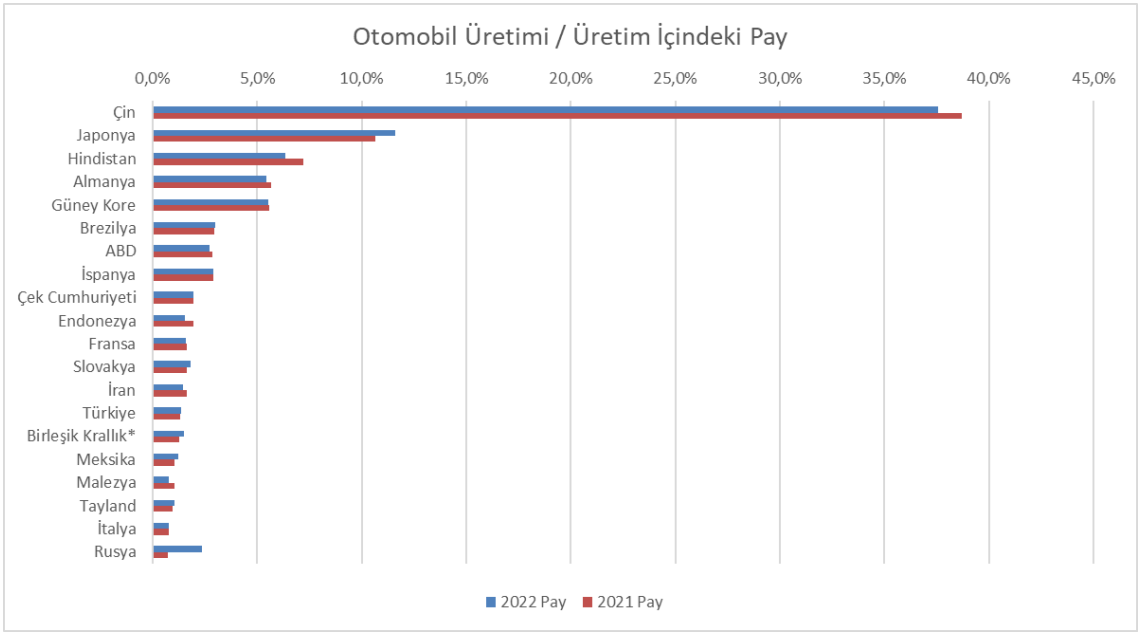

2022 yılı otomobil üretimi sıralamasında 23 milyon 836 bin adet üretim ile ilk sırada yer alan Çin'i, 6 milyon 566 bin adet otomobil üretimi ile Japonya takip etmiştir. 2021 yılına göre dünya otomobil üretim sıralamasında 2 basamak ilerleyen Türkiye, otomobil üretiminde 14. sırada yer almıştır. AB ülkeleri içinde yerini koruyan Türkiye, otomobil üretiminde yüzde 4'lük artış kaydetmiştir.

Ülkeler Bazında Dünya Otomobil Üretimi 2022/2021

Dünya 2021	Dünya 2022	AB 2021	AB 2022	Otomobil Üretimi	2021	2022	Değişim 22/21
1	1			Çin	21.444.743	23.836.083	%11
2	2			Japonya	6.619.245	6.566.356	-%1
3	3			Hindistan	3.631.095	4.439.039	%22
5	4		1	Almanya	3.096.165	3.480.357	%12
4	5			Güney Kore	3.162.727	3.438.355	%9
6	6			Brezilya	1.707.851	1.824.833	%7
8	7			ABD	1.562.717	1.751.736	%12
7	8	2	2	İspanya	1.662.174	1.785.432	%7
10	9	3	3	Çek Cumhuriyeti	1.105.223	1.217.787	%10
13	10			Endonezya	889.756	1.214.250	%36
12	11	5	4	Fransa	918.825	1.010.466	%10
11	12	4	5	Slovakya	1.030.000	1.000.000	-%3
15	13			İran	838.251	997.519	%19
16	14	6	6	Türkiye	782.835	810.889	%4
14	15			Birleşik Krallık*	859.575	775.014	-%10
17	16			Meksika	708.242	658.001	-%7
19	17			Malezya	446.431	650.190	%46
18	18			Tayland	594.690	594.057	%0
20	19	7	7	İtalya	443.819	473.194	%7
9	20			Rusya	1.352.740	448.897	-%67

**2020 itibariyle AB sıralamasından çıkarılmıştır.*

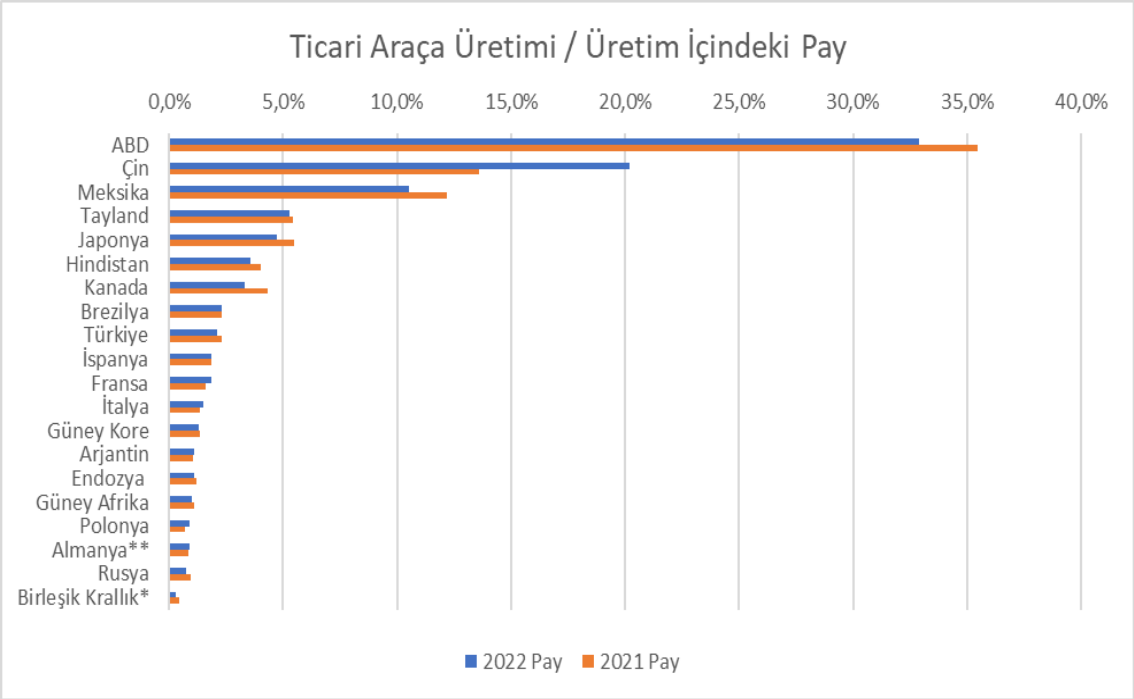

2022 yılı ticari araç üretimi sıralamasında 8 milyon 309 bin adet üretim ile ABD ilk sırada yer almaktadır. Bu ülkeyi 3 milyon 184 bin adet ticari araç üretimi gerçekleştiren Çin takip etmektedir. Türkiye 2022 yılında dünya ticari araç üretim sıralamasındaki 9., Avrupa Birliği içerisinde de 1. sıradaki yerini korumuştur.

Ülkeler Bazında Dünya Ticari Araç Üretimi 2022/2021

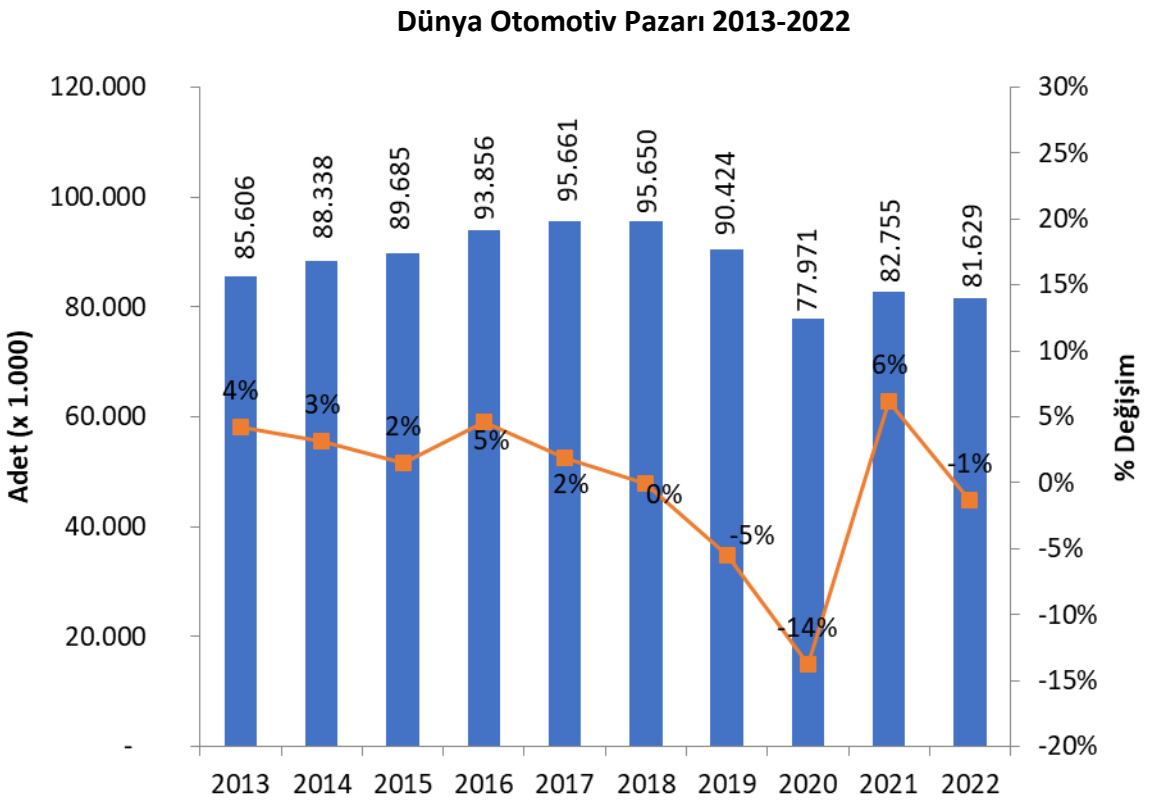
Dünya 2021	Dünya 2022	AB 2021	AB 2022	Ticari Araç Üretimi	2021	2022	Değişim 22/21
1	1			ABD	7.604.154	8.308.603	%9
2	2			Çin	4.674.258	3.184.532	-%32
3	3			Meksika	2.437.411	2.851.071	%17
5	4			Tayland	1.091.015	1.289.458	%3
4	5			Japonya	1.227.713	1.269.163	%18
7	6			Hindistan	768.017	1.017.818	%14
6	7			Kanada	826.767	939.364	%33
8	8			Brezilya	540.402	544.936	%1
9	9	1		Türkiye	493.305	541.759	%10
10	10	2		İspanya	435.959	434.030	%0
11	11	3		Fransa	433.401	372.707	-%14
12	12	4		İtalya	353.424	323.200	-%9
13	13			Güney Kore	299.677	318.694	%6
15	14			Arjantin	250.647	279.388	-%5
16	15			Endozya	232.211	255.896	%11
14	16			Güney Afrika	259.820	246.466	%10
19	17	6		Polonya	178.621	228.740	-%25
18	18	5		Almanya**	212.527	197.463	-%7
17	19			Rusya	213.577	159.563	%28
20	20			Birleşik Krallık*	72.913	101.600	%39

** 2020 itibariyle AB Sıralamasından çıkarılmıştır.*
***2020 itibariyle hafif ticari araç verisi yayınlanmaktadır.*

2.2. Pazar[2]

Küresel pazar 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 1 azalarak 81 milyon 629 bin adet olarak gerçekleşmiştir.

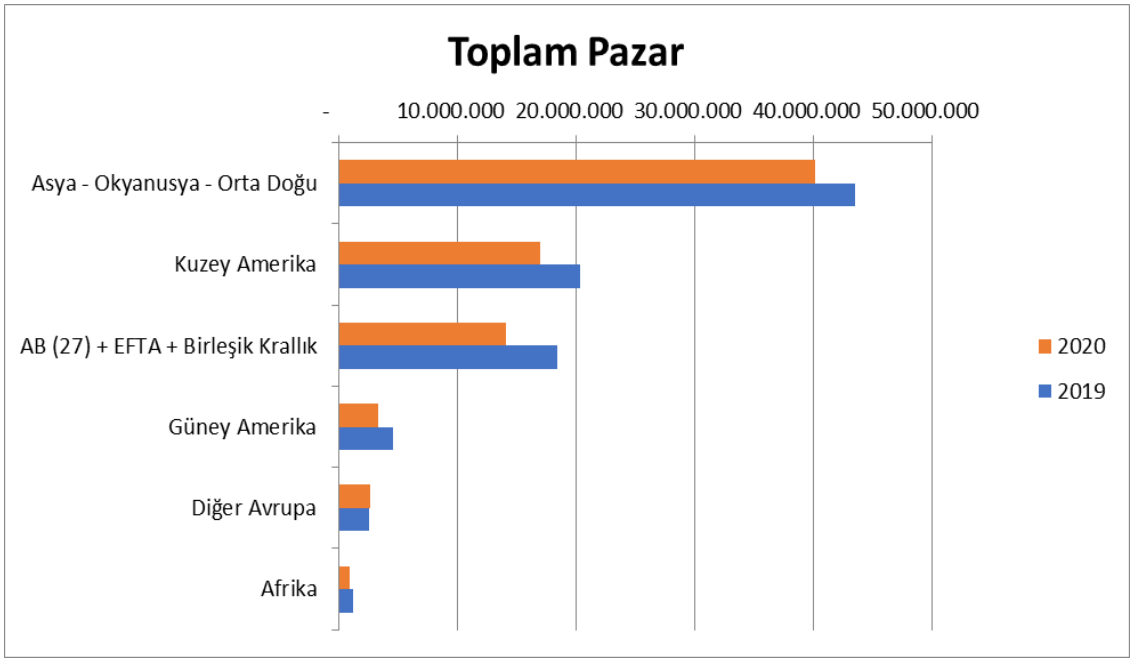

2022 yılında gerçekleşen otomotiv satışlarının yüzde 55'i Asya-Okyanusya-Orta Doğu bölgesinde yer almaktadır. Bölgede satışlar önceki yıla göre yüzde 4 artarak 44 milyon 567 bin adet düzeyinde gerçekleşmiştir.

Küresel otomotiv satışlarında 2. sırada yer alan Kuzey Amerika'da pazar yüzde 7 ve 3. sırada yer alan AB(27) + EFTA + Birleşik Krallık bölgesin de ise pazar yüzde 6 daralmıştır. 2022 yılında otomotiv satışları Asya-Okyanusya-Orta Doğu bölgesinde yüzde 4 ve Güney Amerika yüzde 3 artış artış göstermiştir. Diğer tüm bölgelerde pazarda düşüş yaşanmıştır.

[2] *Kaynak: OICA*

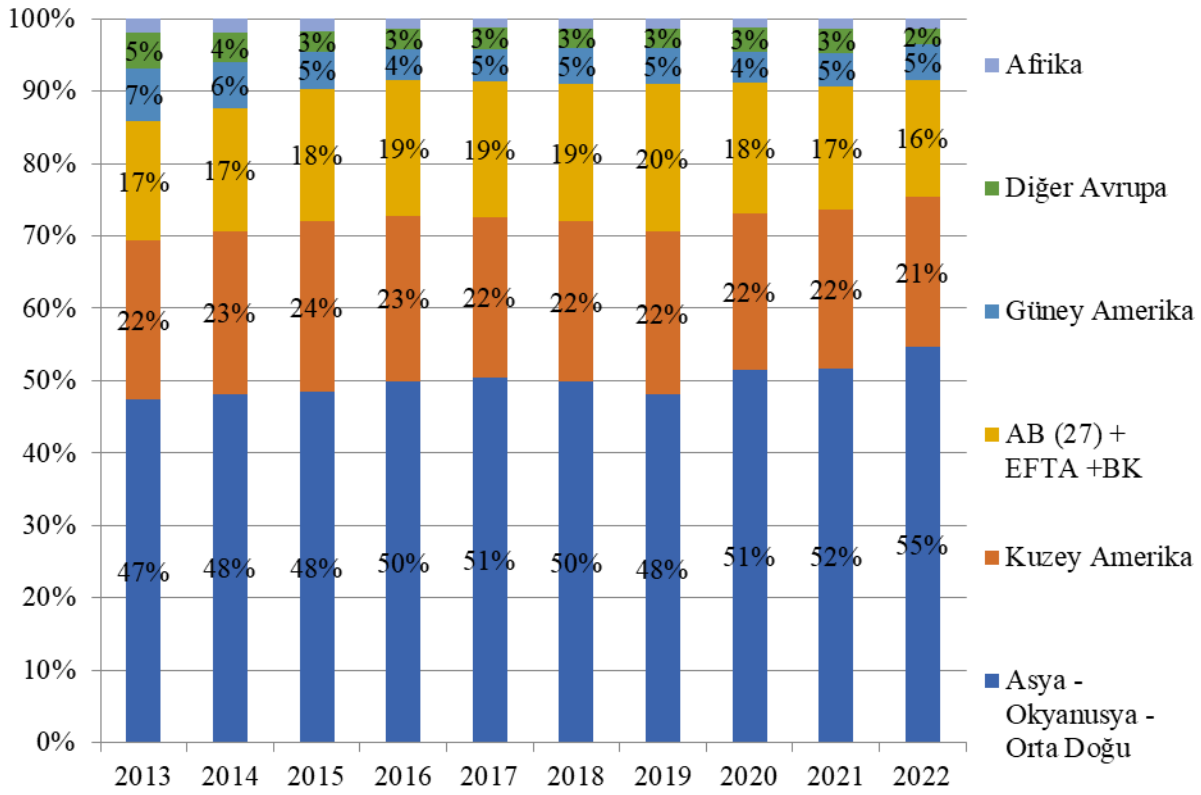
Bölgeler Bazında Dünya Otomotiv Pazarı 2022/2021

Otomotiv Pazar	2021	2022	Değişim 22/21
Asya - Okyanusya - Orta Doğu	42.724.577	44.566.542	%4
Kuzey Amerika	18.160.147	16.927.731	-%7
Avrupa Birliği (28) - BK - EFTA	14.141.064	13.302.914	-%6
Güney Amerika	3.854.487	3.960.510	%3
Diğer Avrupa	2.741.402	1.780.174	-%35
Afrika	1.133.520	1.090.662	-%4
Toplam	**82.755.197**	**81.628.533**	**-%1**

Son 10 yılın bölgeler bazında pazar paylarına bakıldığında; Asya-Okyanusya-Orta Doğu bölgesi payının 8 puan arttırmıştır. AB(27)+EFTA+BK bölgesi, Kuzey Amerika bölgesi ve Afrika bölgesinin payları 1 puan düşmüştür. Diğer Avrupa bölgesinin 3, Güney Amerika bölgesinin 2 puan pay kaybettiği gözlenmektedir.

Bölgeler Bazında Dünya Otomotiv Pazarı 2013-2022

Dünyada otomobil pazarı 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 2 artarak 57 milyon 485 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Bölge bazında Asya-Okyanusya-Orta Doğu ve Güney Amerika bölgeleri haricinde tüm otomobil pazarında düşüş gerçekleşmiştir. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Diğer Avrupa otomobil pazarında geçen yıla göre yüzde 40 oranında daralma kaydedilmiştir.

Bölgeler Bazında Dünya Otomobil Pazarı 2022/2021

Otomobil Pazarı	2021	2022	Değişim 22/21
Asya - Okyanusya - Orta Doğu	34.565.574	37.504.121	%9
Avrupa Birliği (28) - BK - EFTA	11.778.330	11.296.757	-%4
Kuzey Amerika	4.190.767	3.604.020	-%14
Güney Amerika	2.832.164	2.946.699	%4
Diğer Avrupa	2.237.735	1.343.698	-%40
Afrika	833.233	790.083	-%5
Toplam	**56.437.803**	**57.485.378**	%2

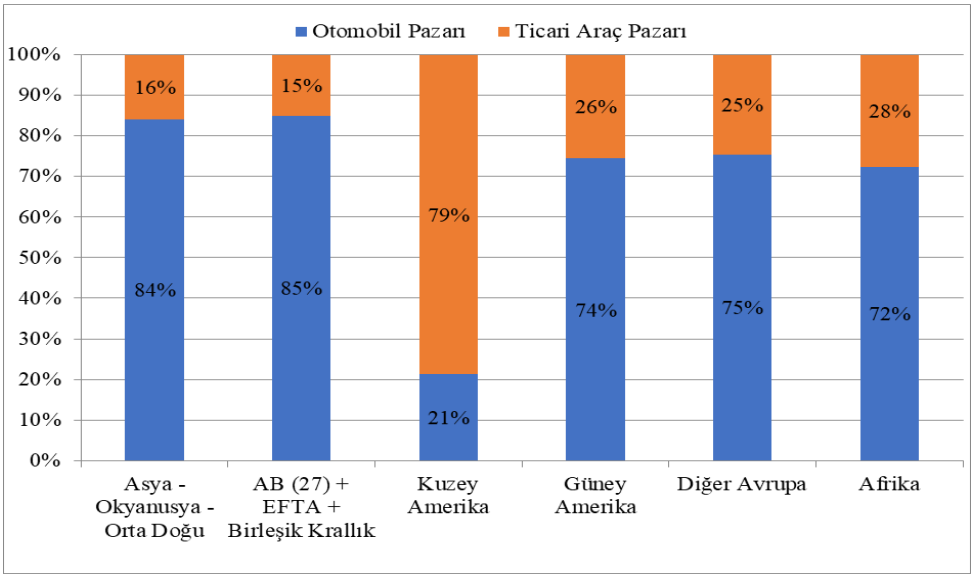
2022 yılında dünya ticari araç pazarı bir önceki yıla göre yüzde 8 azalarak 24 milyon 143 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Bölge bazında ticari araç pazarında Afrika geçen yıla paralel seviyede gerçekleşirken, diğer tüm bölgelerde pazarda daralma gerçekleşmiştir.

Bölgeler Bazında Dünya Ticari Araç Pazarı 2022/2021

Ticari Araç Pazarı	2021	2022	Değişim 22/21
Kuzey Amerika	13.969.380	13.323.711	-%5
Asya - Okyanusya - Orta Doğu	8.159.003	7.062.421	-%13
Avrupa Birliği (28) - BK - EFTA	2.362.734	2.006.157	-%15
Güney Amerika	1.022.323	1.013.811	-%1
Diğer Avrupa	503.667	436.476	-%13
Afrika	300.287	300.579	%0
Toplam	**26.317.394**	**24.143.155**	**-%8**

Bölgeler bazında otomobil / ticari araç pazarı kırınımı yüzde 72-85 aralığında otomobil, yüzde 15-28 aralığında ticari araç olarak dağılım göstermektedir. Kuzey Amerika diğer bölgelerden farklı olarak yüzde 21 oranında otomobil, yüzde 79 oranında ticari araç pazarına sahiptir.

Bölgeler Bazında Dünya Otomotiv Pazarı 2022

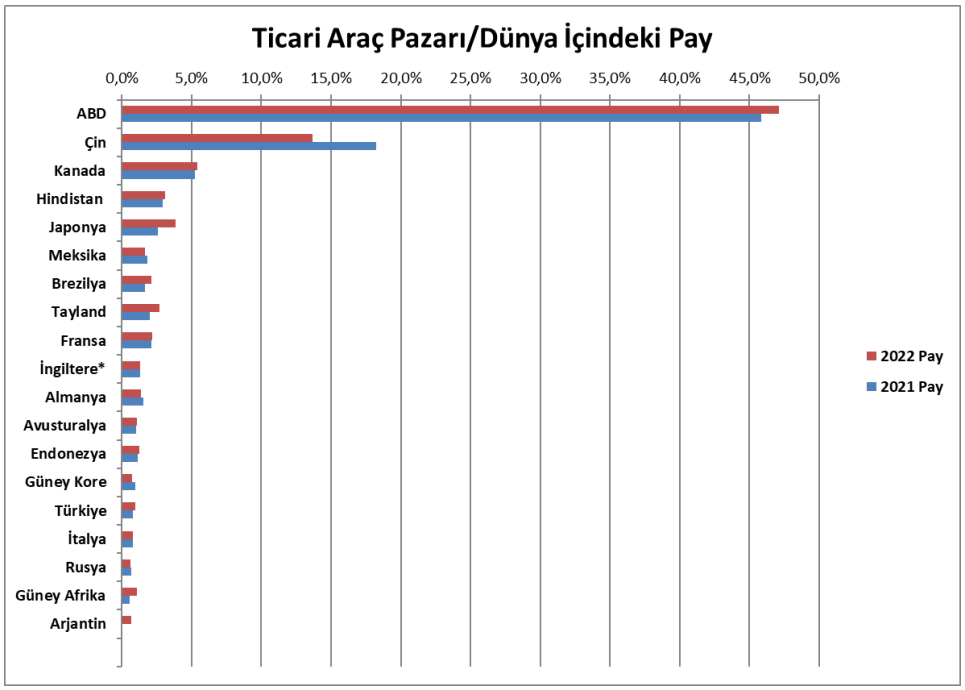

2022 yılı otomotiv pazarı sıralamasında 26 milyon 864 bin adet satış ile ilk sırada Çin yer almaktadır. Küresel pazarın yüzde 33'ünü oluşturan Çin otomotiv pazarı bir önceki yıla göre yüzde 2 artmıştır. İkinci sırada yer alan ABD otomotiv pazarı bir önceki yıla göre yüzde 8 azalarak 14 milyon 230 bin olarak gerçekleşmiştir. Küresel pazar içinde üçüncü sırada yer alan Hindistan

pazarı da yüzde 6 azalmıştır. 2022 yılı dünya otomotiv pazarı sıralamasında Türkiye 16. sırada yer almış, Avrupa Birliği içerisinde ise 5. sırada yer almıştır.

Ülkeler Bazında Dünya Otomotiv Pazarı 2022/2021

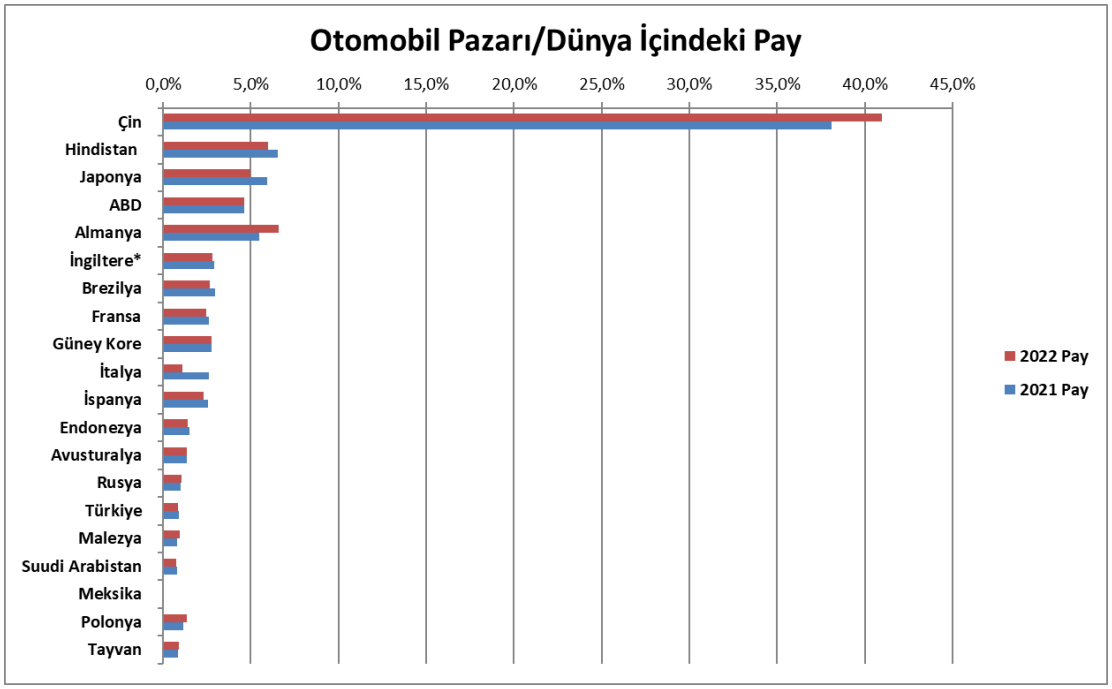
Dünya 2021	Dünya 2022	AB 2021	AB 2022	Toplam Pazar	2021	2022	Değişim 22/21
1	1			Çin	26.314.263	26.863.745	%2,1
2	2			ABD	15.408.565	14.230.324	-%7,6
4	3			Hindistan	3.759.398	4.725.472	-%5,6
3	4			Japonya	4.448.340	4.201.320	-%0,3
5	5	1	1	Almanya	2.973.319	2.963.748	%25,7
7	6			Brezilya	2.119.851	2.104.461	-%9,9
8	7			İngiltere*	2.049.005	1.943.572	-%0,7
6	8	2	2	Fransa	2.142.284	1.929.554	-%5,1
10	9			Güney Kore	1.734.581	1.683.657	-%2,9
11	10			Kanada	1.704.850	1.562.965	-%53,6
12	11	3	3	İtalya	1.669.855	1.505.978	-%9,8
14	12			Meksika	1.046.732	1.134.442	-%8,3
13	13			Avusturalya	1.049.831	1.081.429	-%7,3
16	14			Endonezya	887.205	1.048.040	%8,4
15	15	4	4	İspanya	1.034.064	958.813	%3,0
17	16	5	5	Türkiye	772.850	827.163	%7,0
18	17			Tayland	748.580	849.388	%13,5
9	18			Rusya	1.741.965	808.604	%18,1
21	19			Malezya	508.911	607.000	%19,3
23	20			Güney Afrika	450.674	529.562	%17,5

2022 yılı otomobil pazarı sıralamasında 23 milyon 563 bin adetlik pazar ile ilk sırada yer alan Çin'i, 3 milyon 792 bin adet ile Hindistan takip etmektedir. 2021 yılında dünya otomobil pazarı sıralamasında 15. sırada yer alan Türkiye 2022 yılında da sırasını korumuştur. Avrupa Birliği içerisinde ise 5. sırada yer almıştır.

Ülkeler Bazında Dünya Otomobil Pazarı 2022/2021

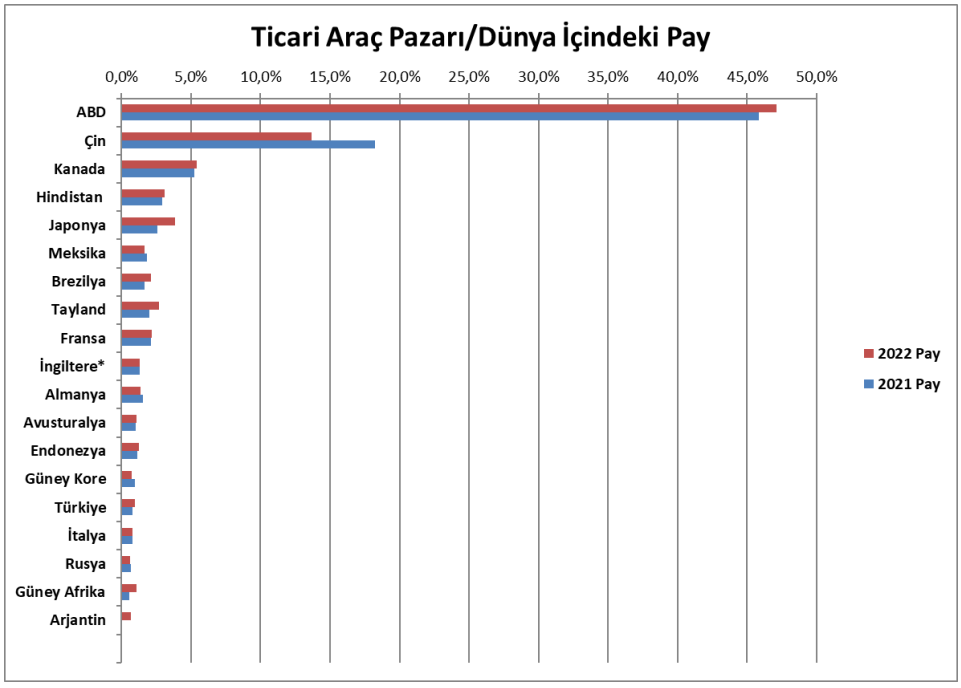
Dünya 2021	Dünya 2022	AB 2021	AB 2022	Otomobil Pazarı	2021	2022	Değişim 22/21
1	1			Çin	21.518.324	23.563.287	%9,5
4	2			Hindistan	3.082.279	3.792.356	-%6,2
2	3			Japonya	3.675.698	3.448.297	-%14,7
3	4			ABD	3.350.050	2.858.575	%1,1
5	5	1	1	Almanya	2.622.132	2.651.357	%23,0
7	6			İngiltere*	1.647.181	1.614.063	-%2,0
8	7			Brezilya	1.558.467	1.576.666	-%7,7
6	8	2	2	Fransa	1.659.005	1.532.035	-%3,3
10	9			Güney Kore	1.468.873	1.420.486	%1,2
11	10	3	3	İtalya	1.458.030	1.316.919	-%57,5
12	11	4	4	İspanya	859.477	813.374	-%9,7
14	12			Endonezya	659.809	783.563	-%5,4
13	13			Avusturalya	753.256	777.688	%3,2
9	14			Rusya	1.483.444	629.923	%5,5
15	15	5	5	Türkiye	561.853	592.660	-%6,4
18	16			Malezya	452.663	544.838	%20,4
17	17			Suudi Arabistan	475.837	519.485	-%6,0
16	18			Meksika	520.112	486.962	-%1,6
19	19	6	6	Polonya	446.647	419.749	%18,8
21	20			Tayvan	382.000	375.841	%9,2

2022 yılı ticari araç pazarı sıralamasında 11 milyon 372 bin adetlik pazar ile ilk sırada yer alan ABD'yi, 3 milyon 301 bin adet ile Çin takip etmektedir. 2021 yılında dünya ticari araç pazarı sıralamasında 17. sırada yer alan Türkiye 2 sıra ilerleyerek 15. sırada yer almış, Avrupa Birliği içerisinde ise 3. sırada yer almıştır.

Ülkeler Bazında Dünya Ticari Araç Pazarı 2022/2021

Dünya 2021	Dünya 2022	AB 2021	AB 2022	Ticari Araç Pazarı	2021	2022	Değişim 22/21
1	1			ABD	12.058.515	11.371.749	-%5,7
2	2			Çin	4.795.939	3.300.458	-%31,2
3	3			Kanada	1.384.245	1.304.482	-%5,8
5	4			Hindistan	677.119	933.116	-%2,5
4	5			Japonya	772.642	753.023	%37,8
7	6			Meksika	526.620	647.480	-%17,7
6	7			Brezilya	561.384	527.795	%16,0
9	8			Tayland	436.380	506.039	%23,0
8	9	1	1	Fransa	483.279	397.519	-%6,0
10	10			İngiltere*	401.824	329.509	-%11,0
11	11	2	2	Almanya	351.187	312.391	-%18,0
12	12			Avusturalya	296.575	303.741	-%1,0
15	13			Endonezya	227.396	264.477	%2,4
13	14			Güney Kore	265.708	263.171	-%30,9
17	15	3	3	Türkiye	210.997	234.503	%11,1
16	16	4	4	İtalya	211.825	189.059	-%10,7
14	17			Rusya	258.521	178.681	-%16,7
19	18			Güney Afrika	146.334	165.866	%16,3
20	19			Arjantin	140.748	146.732	%13,3
18	20	5	5	İspanya	174.587	145.439	%4,3

2. Türkiye'de Otomotiv Sanayii

2022 yılında toplam üretim **yüzde 6,** otomobil üretimi bir önceki yıla göre **yüzde 4** arttı. Bu yıl, toplam üretim 1 milyon 352 bin 648 adet, otomobil üretimi ise 810 bin 889 adet düzeyinde gerçekleşti.

2022 yılında toplam pazar geçen yılın aynı dönemine göre **yüzde 7** artarak 827 bin 147 adet düzeyinde gerçekleşti. Bu yıl otomobil pazarı ise **yüzde 6** oranında azaldı ve 592 bin 660 adet olarak gerçekleşti.

Ticari araç grubunda, 2022 yılında üretim **yüzde 10**, ağır ticari araç grubunda **yüzde 26** ve hafif ticari araç grubunda **yüzde 8** oranında arttı. 2021 yılına göre ticari araç pazarı **yüzde 11**, ağır ticari araç pazarı **yüzde 24** ve hafif ticari araç pazarı **yüzde 9** arttı.

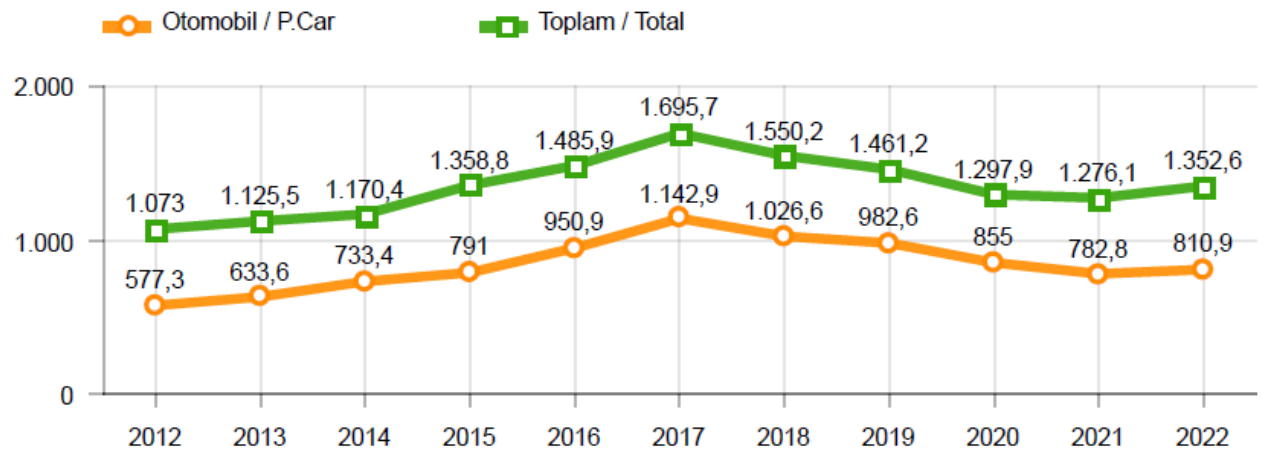
2022 yılında bir önceki yıla göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında **yüzde 4** oranında, otomobil ihracatı ise **yüzde 1** oranında arttı. Bu yılda, toplam ihracat 970 bin 124 adet, otomobil ihracatı ise 970 bin 124 adet düzeyinde gerçekleşti.

2022 yılında bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı Dolar bazında **yüzde 6**, Euro bazında geçen yılın aynı dönemine göre **yüzde 18** arttı. Bu yılda toplam otomotiv ihracatı 31,5 Milyar $ olarak gerçekleşirken, otomobil ihracatı **yüzde 2** azalarak 9 Milyar $ seviyesinde gerçekleşti. Euro bazında otomobil ihracatı ise **yüzde 10** artarak 8,6 Milyar € seviyesinde gerçekleşti.

2.1. Üretim

- 2022 yılında, önceki yıla göre **yüzde 6** oranında artarak toplam 1 milyon 352 bin 648 adet taşıt aracı üretildi.

2012-2022 Toplam ve Otomobil Üretim Gelişimi (Ocak-Aralık) (x1000)

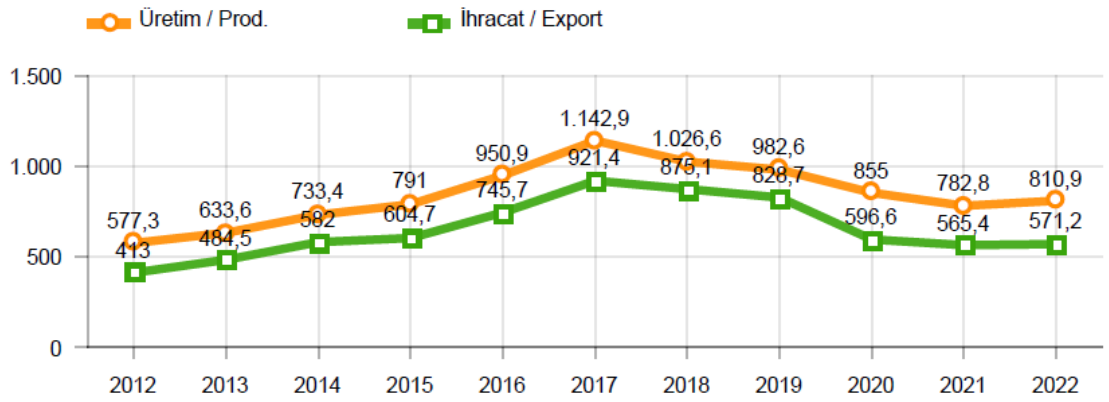
2022 yılında traktör üretimi ile birlikte toplam üretim 1 milyon 402 bin 189 adet olarak gerçekleşti.

2021 yılına göre, yük ve yolcu taşıyan ticari araçlar üretimi, 2022 yılında **yüzde 10** seviyesinde artarken, ürün grubu bazında üretim:

- Otobüste **yüzde 50**
- Midibüste **yüzde 51**
- Kamyonette **yüzde 9**
- Kamyonda **yüzde 21**
- Minibüste **yüzde 0,1** oranlarında arttı.

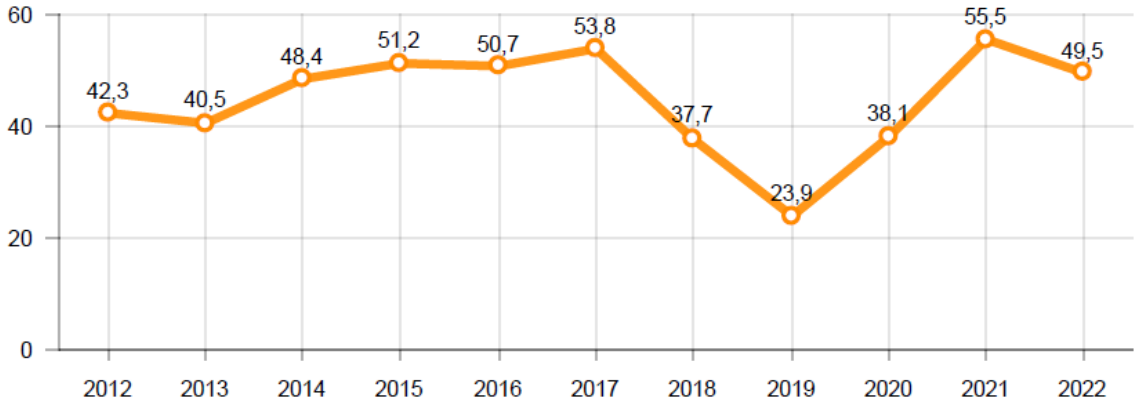
2022 yılında otomobil üretimi, 2021 yılına göre **yüzde 4** oranında artarak 810 bin 889 adet düzeyinde gerçekleşti.

2012-2022 Otomobil Üretim ve İhracat Gelişimi (Ocak-Aralık) (x1000)

2022 yılında traktör üretimi **yüzde 11** oranında azalarak 49 bin 541 adet oldu.

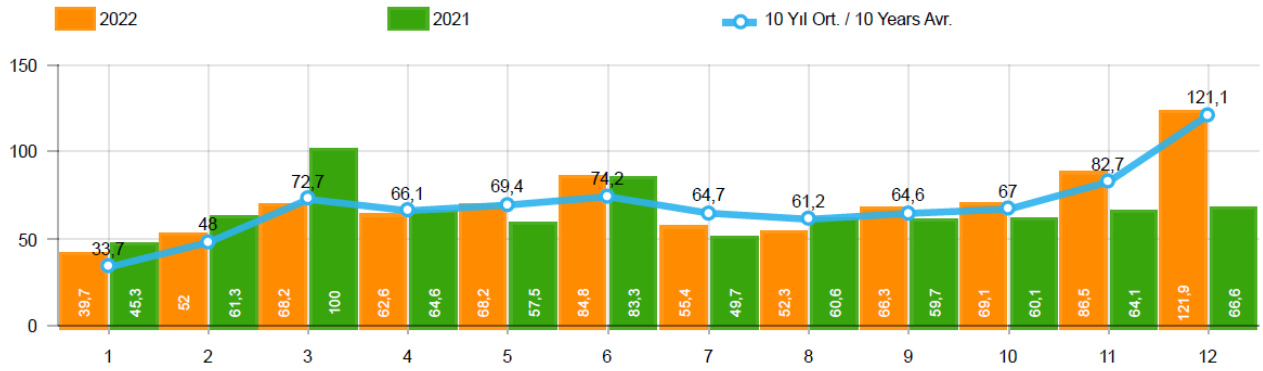
2012-2022 Traktör Üretim Gelişimi (Ocak-Aralık) (x1000)

2.2. Pazar

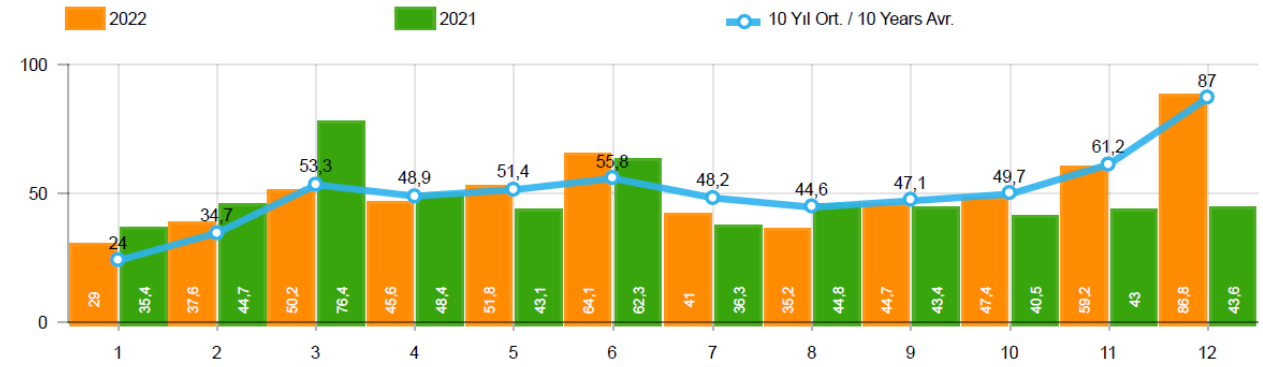
2022 yılında toplam satışlar 2021 yılına paralel olarak 827 bin 147 adet seviyesinde gerçekleşti.

10 Yıllık Ortalama ve 2022/2021 Toplam Satışlar (x1000)

2022 yılında otomobil satışları, 2021 yılına göre **yüzde 6** oranında artarak 592 bin 660 adet oldu.

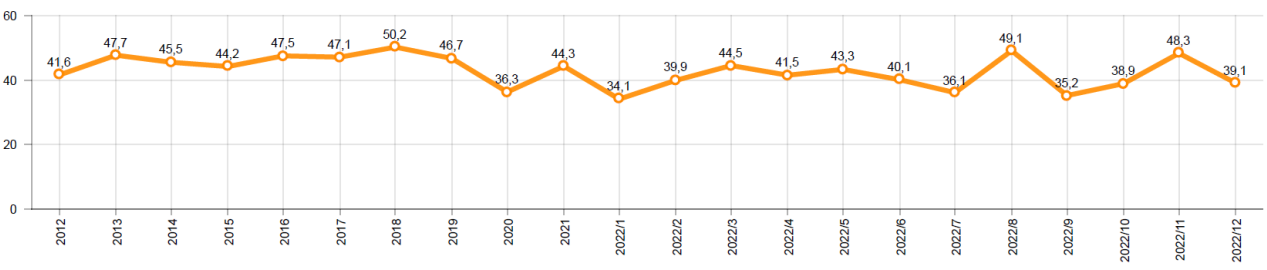
10 Yıllık Ortalama ve 2022/2021 Otomobil Satışları (x1000)

2022 yılında otomobil pazarında ithalatın payı **yüzde 61** olarak gerçekleşti.

2022 yılında geçen yıla göre toplam otomobil satışları **yüzde 6** , ithal otomobil satışları **yüzde 8** ve yerli otomobil satışları **yüzde 2** oranlarında arttı.

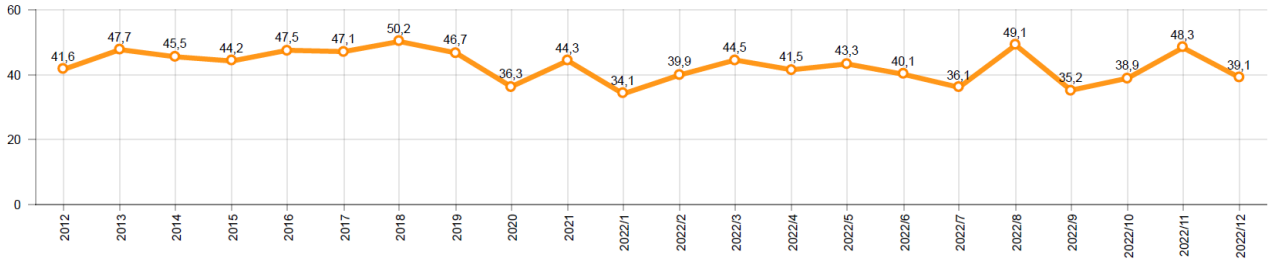
Otomobil Pazarında İthalatın Pazar Payı (%)

2022 yılında **hafif ticari araç (minibüs + kamyonet)** pazarında ithalatın payı **yüzde 41** olarak gerçekleşti.

2022 yılında geçen yıla göre toplam hafif ticari araç satışları **yüzde 9** , ithal hafif ticari araç **yüzde 1** ve yerli hafif ticari araç satışları **yüzde 15** oranlarında arttı.

Hafif Ticari Araç Pazarında İthalatın Pazar Payı (%)

2022 yılında bir önceki yıla göre **ağır ticari araç pazarı yüzde 24** artarak 43 bin 864 adet, **kamyon pazarı yüzde 22** artarak 39 bin 815 adet, **otobüs pazarı yüzde 44** oranında artarak bin 820 adet düzeyinde ve **midibüs pazarı yüzde 49** oranında artarak 2 bin 229 adet düzeyinde gerçekleşti.

Son 10 yıllık ortalamalara göre 2022 yılında otomobil pazarı **yüzde 2** azalırken, hafif ticari araç pazarı yüzde 3, ağır ticari araç pazarı yüzde 30 seviyesinde arttı. Toplam Pazar on yıllık ortalamaya paralel seviyede gerçekleşti.

Pazar	10 Yıllık Ortalama (x1000)	2022 (x1000)	Değişim %
Toplam	825,5	827,2	0,2
Otomobil	605,9	592,7	-2,2
HTA	185,8	190,6	2,6
ATA	33,7	43,8	29,9

Not: Yapılan kapsamlı veri analizi çerçevesinde, veri tabanımızdaki son 10 yıllık Ağır Ticari Araç Pazarı verileri Aralık 2018 itibariyle revize edilmiştir.

2.3. Dış Ticaret

2022 yılında 571 bin 218 adedi otomobil olmak üzere, toplam üretimin yüzde 72'sini oluşturan 970 bin 124 adet taşıt ihraç edildi. 2022 yılında gerçekleşen taşıt aracı ihracatı, 2021 yılına göre **yüzde 4** oranında arttı.

2022 yılında otomobil ihracatı bir önceki yıla göre göre **yüzde 1**, ticari araç ihracatı ise **yüzde 7** oranında arttı. Traktör ihracatı ise 2021 yılına göre **yüzde 7** artarak 18 bin 154 adet olarak gerçekleşti.

Taşıt Araçları İhracatı (Adet)

SEKTÖR / SECTOR	2020	2021	1/12-2021	1/12-2022	2022/2021 %
OTOMOBİL / Pass.Car	596.616	565.370	565.370	571.218	1,0
OTOMOBİL TOPLAM / Pass. Car Total	**596.616**	**565.370**	**565.370**	**571.218**	**1,0**
KAMYON / Truck	10.333	17.293	17.293	20.123	16,4
KAMYONET / Pick Up	263.767	310.874	310.874	335.148	7,8
OTOBÜS / Bus	6.886	4.750	4.750	6.579	38,5
MİNİBÜS / Minibus	38.296	37.741	37.741	36.016	-4,6
MİDİBÜS / Midibus	640	987	987	1.040	5,4
TİCARİ ARAÇLAR TOPLAM / Commercial Vehicle Total	**319.922**	**371.645**	**371.645**	**398.906**	**7,3**
TAŞIT ARAÇLARI TOPLAM / Motor Vehicles Total	**916.538**	**937.015**	**937.015**	**970.124**	**3,5**
TRAKTÖR / F.Tractor	13.495	17.038	17.038	18.154	6,6
TRAKTÖR TOPLAM / F.Tractor Total	**13.495**	**17.038**	**17.038**	**18.154**	**6,6**
GENEL TOPLAM / GRAND TOTAL	**930.033**	**954.053**	**954.053**	**988.278**	**3,6**

Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB) verilerine göre, 2022 yılında toplam ihracat, 2021 yılına göre **yüzde 6** oranında artarak ve 31,5 milyar $ oldu. Euro bazında ise **yüzde 18** artarak 29,9 milyar € olarak gerçekleşti.

2022 yılında dolar bazında ana sanayi ihracatı **yüzde 4** oranında, yan sanayi ihracatı da **yüzde 9** oranında arttı.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi İhracatı (ABD $)

Sektör / Sector	2020	2021	OCAK - ARALIK / January - December 2021	OCAK - ARALIK / January - December 2022	2022 / 2021 %
Toplam Yan Sanayi / Total Component Industry	**9.451.378.035,13**	**11.824.049.653,01**	**11.824.049.653,01**	**12.831.129.592,62**	**8,5**
İç ve Dış Lastik / Tyres	1.248.005.046,63	1.630.367.018,49	1.630.367.018,49	1.767.320.167	8,4
Emniyet Camı / Safety Glasses	140.318.241,91	203.192.140,55	203.192.140,55	234.466.834,44	15,4
Motor / Engine	461.449.027,72	296.695.616,13	296.695.616,13	233.029.231,53	-21,5
Akümülatör / Batteries	352.961.830,19	509.199.445,03	509.199.445,03	547.895.439,61	7,6
Diğer Aksam ve Parça / Spare Parts&Components	7.248.643.888,68	9.184.595.432,81	9.184.595.432,81	10.048.417.920,04	9,4
Toplam Ana Sanayi / Total Vehicle Industry	**16.490.597.055,37**	**18.048.636.689,96**	**18.048.636.689,96**	**18.677.239.435,86**	**3,5**
Otobüs / Bus	1.300.660.458,98	1.014.817.251,08	1.014.817.251,08	1.201.795.118,6	18,4
Midibüs-Minibüs / Midibus-Minibus	188.434.401,85	193.913.261,22	193.913.261,22	163.044.669,04	-15,9
Otomobil / P.Cars	9.312.088.333,82	9.272.072.907,39	9.272.072.907,39	9.069.547.725,1	-2,2
Kamyon-Kamyonet / Truck-Pick Up&Van	4.254.571.750,06	5.420.090.951,32	5.420.090.951,32	5.633.803.021,79	3,9
Römork ve Yarı Römork / Trailer-Semi Trailer	417.223.779,08	609.758.049,6	609.758.049,6	763.209.294,39	25,2
Çekici / Tractor	602.899.223,51	1.018.262.590,07	1.018.262.590,07	1.266.205.170,15	24,3
Tarım Traktörü / Farm Tractor	414.719.108,07	519.721.679,28	519.721.679,28	579.634.436,79	11,5
Toplam / Total	**25.941.975.090,5**	**29.872.686.342,97**	**29.872.686.342,97**	**31.508.369.028,48**	**5,5**

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri. UİB tarafından OSD için özel olarak analiz edilen Otomotiv İhracatı kapsamında; UİB Türkiye Geneli Otomotiv Endüstrisi sınıflandırmasına kıyasla "Römork ve Yarı Römork" , "Tarım Traktörü" verileri dahil edilmekte; "Kullanılmış Araçlar" ,"İki Tekerlekli Taşıtlar", "Demiryolu Taşıtları" hariç tutulmaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, toplam otomotiv sanayi ihracatı, 2022 yılında yüzde 12,2 pay ile ihracat sıralamasında ikinci sırada yer aldı.

SEKTÖREL BAZDA İHRACAT RAKAMLARI -1.000 $								
	1 - 31 ARALIK				1 OCAK - 31 ARALIK			
SEKTÖRLER	2021	2022	Değişim ('22/'21)	Pay(22) (%)	2021	2022	Değişim ('22/'21)	Pay(22) (%)
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2.494.538	2.703.341	8,4	11,8	25.423.259	33.524.626	31,9	13,2
Otomotiv Endüstrisi	2.957.449	3.156.839	6,7	13,8	29.334.555	30.995.808	5,7	12,2
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.808.065	1.709.022	-5,5	7,5	20.240.570	21.205.484	4,8	8,3
Çelik	2.264.430	1.339.548	-40,8	5,8	22.246.796	21.062.568	-5,3	8,3
Elektrik ve Elektronik	1.313.571	1.492.008	13,6	6,5	14.160.869	15.193.324	7,3	6,0
Demir ve Demir Dışı Metaller	1.226.342	1.098.126	-10,5	4,8	12.357.927	14.385.433	16,4	5,7
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	948.837	1.124.775	18,5	4,9	9.146.823	11.473.748	25,4	4,5
Makine ve Aksamları	935.027	1.029.368	10,1	4,5	9.411.505	10.371.714	10,2	4,1
Tekstil ve Hammaddeleri	931.931	798.594	-14,3	3,5	10.141.869	10.358.778	2,1	4,1
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	712.895	757.963	6,3	3,3	6.989.164	8.440.766	20,8	3,3
GENEL İHRACAT TOPLAMI	22.233.318	22.914.521	3,1	100,0	225.214.458	254.209.535	12,9	100,0

Kaynak: TİM – Sektörel ihracat sıralaması ilk 10 sektör

TÜİK Verilerine Göre Dış Ticaret Dengesi[3]:

- 2022 yılında Türkiye toplam ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13, ithalatı yüzde 34 arttı. Bu dönemde dış ticaret açığı 49,2 Milyar $ seviyesinden 109,5 Milyar $ seviyesine yükseldi.

- GTİP 87 kapsamında belirlenen otomotiv dış ticaret verilerine göre ihracat geçen seneye göre yüzde 7, ithalat yüzde 13 oranında arttı. Otomotiv dış ticaret fazlası 2022 yılında 2021 yılına göre **yüzde 3 oranında azalarak 9,1 Milyar $** seviyesinde gerçekleşti.

- 2022 yılında otomobil ihracatı yüzde 2 azalırken, ithalatı yüzde 19 arttı. Otomobil dış ticaret fazlası 2022 yılında 2021 yılına göre **yüzde 52 azalarak 1,4 Milyar $** seviyesine geriledi.

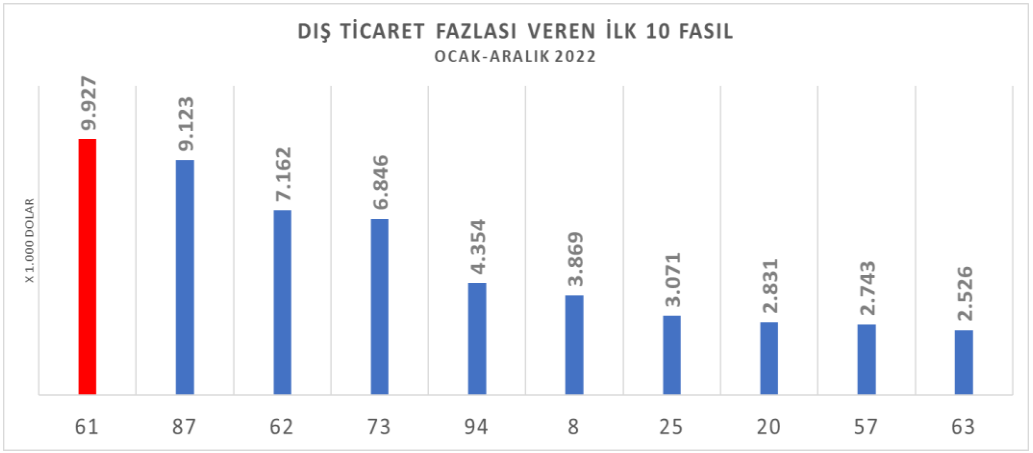
Dış Ticareti Verileri (1.000.000 $)											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Değişim 22/21 (%)
Türkiye Toplam İthalatı	260.823	251.142	213.619	202.189	238.715	231.152	210.345	219.510	271.426	363.710	34,0
Türkiye Toplam İhracatı	161.481	166.505	150.982	149.247	164.495	177.169	180.833	169.669	225.214	254.171	12,9
Türkiye Toplam Dış Ticaret Açığı	-99.342	-84.638	-62.637	-52.942	-74.221	-53.984	-29.512	-49.840	-46.211	-109.539	137,0
Otomotiv İthalatı	17.765	16.656	18.320	18.416	17.914	14.386	10.008	15.292	15.596	17.678	13,4
Otomotiv İhracatı	17.597	18.788	18.127	20.426	24.599	27.511	26.901	22.098	25.022	26.801	7,1
Otomotiv Dış Ticaret Açığı/Fazlası	-167	2.133	-193	2.009	6.685	13.125	16.893	6.807	9.427	9.123	-3,2
Otomotiv İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	0,99	1,13	0,99	1,11	1,37	1,91	2,69	1,45	1,60	1,52	-5,5
Otomotiv İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı (%)	6,8	6,5	8,6	9,1	7,5	6,2	4,8	7,0	5,7	4,9	-15,4
Otomotiv İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı (%)	10,9	11,5	12,0	13,7	15,0	15,5	14,9	13,0	11,1	10,5	-5,1
Otomobil İthalatı	9.715	8.258	9.627	10.189	8.795	6.162	3.535	7.927	6.728	7.977	18,6
Otomobil İhracatı	7.012	7.459	7.054	8.483	11.950	12.606	12.095	9.636	9.563	9.345	-2,3
Otomobil Dış Ticaret Açığı/Fazlası	-2.703	-799	-2.573	-1.706	3.155	6.445	8.560	1.709	2.835	1.369	-51,7
Otomobil İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	0,72	0,90	0,73	0,83	1,36	2,05	3,42	1,22	1,42	1,17	-17,6
Otomobil İthalatının Otomotiv İçindeki Payı (%)	54,7	49,6	52,5	55,3	49,1	42,8	35,3	51,8	43,1	45,1	4,6
Otomobil İhracatının Otomotiv İçindeki Payı (%)	39,8	39,7	38,9	41,5	48,6	45,8	45,0	43,6	38,2	34,9	-8,8

[3] *Kaynak: Ticaret Bakanlığı ; Dış Ticaret ve Başlıca Ekonomik Göstergeler (2020 Yıllık)*
Otomotiv dış ticaret verileri; TÜİK - GTİP 87.00 kapsamında yer alan; motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları; bunların aksam, parça ve aksesuar (GTS)
Otomobil dış ticaret verileri, TÜİK – GTİP 87.03 kapsamında yer alan binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil) (GTS)

Fasıllara Göre Dış Ticaret Dengesi[4]:

- 2022 yılı GTİP bazında dış ticaret dengesi verileri içerisinde; dış ticaret fazlası yaratan ilk 10 fasıl analizine bakıldığında, 87 GTİP'li "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" dış ticaretinin dış ticaret fazlası yaratan ikinci fasıl konumunda olduğu görülmektedir.

- Türkiye toplam dış ticaretinde dış ticaret fazlası yaratan ilk 10 fasıl, dış ticaret fazlası yaratan toplam fasıllar içerisinde yüzde 72 paya sahiptir.

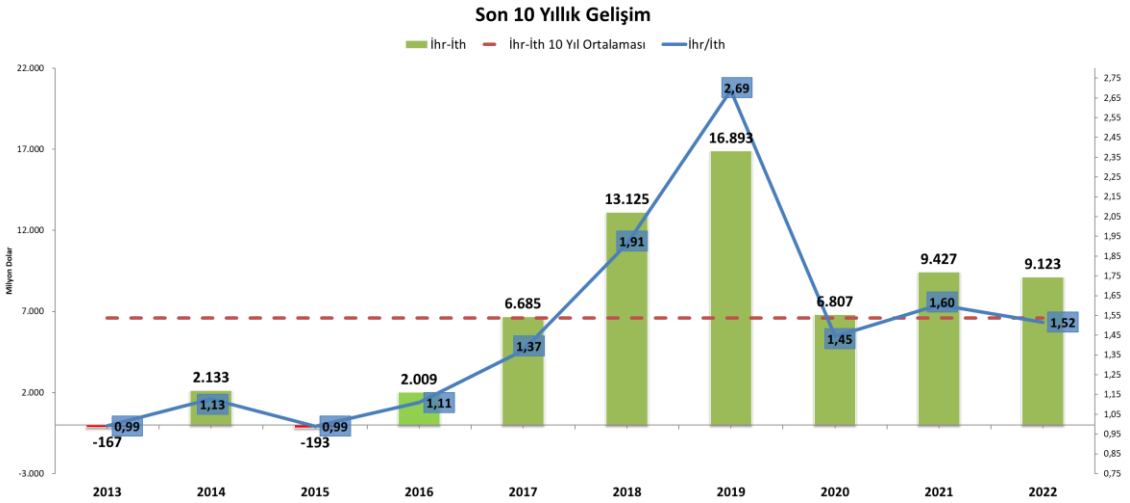

GTİP	TANIM
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam , parça, aksesuarı
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı
73	Demir veya çelikten eşya
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento
20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar

[4] *Kaynak: TÜİK-GTS*

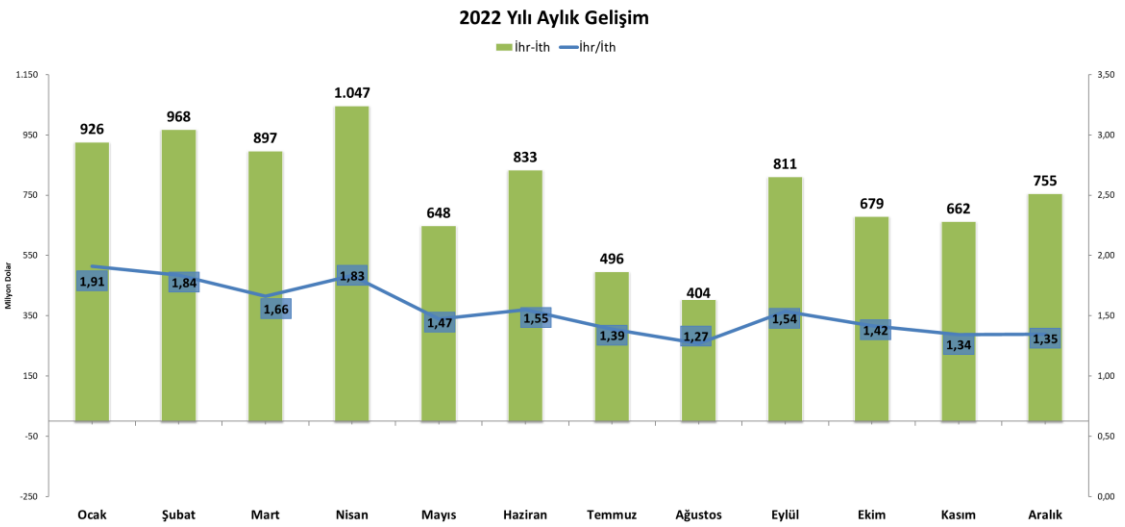
Otomotiv Dış Ticaret Dengesi[5]

- Son 10 yıllık dış ticaret verilerine göre; otomotiv sektörü 2013 ve 2015 yılları haricinde dış ticaret fazlası verdi. Otomotiv sektörünün son 10 yıllık dış ticaret fazlası ortalama olarak 6,5 Milyar $ değerinde gerçekleşti.

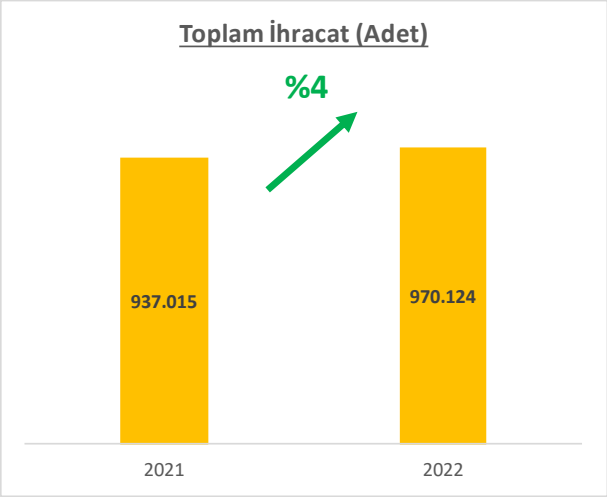

- 2022 yılı dış ticaret dengesinin aylık gelişimine göre otomotiv sektörü; yıllık 9,1 Milyar $ dış ticaret fazlası verdi. 2022 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 1,52 değerinde gerçekleşti.

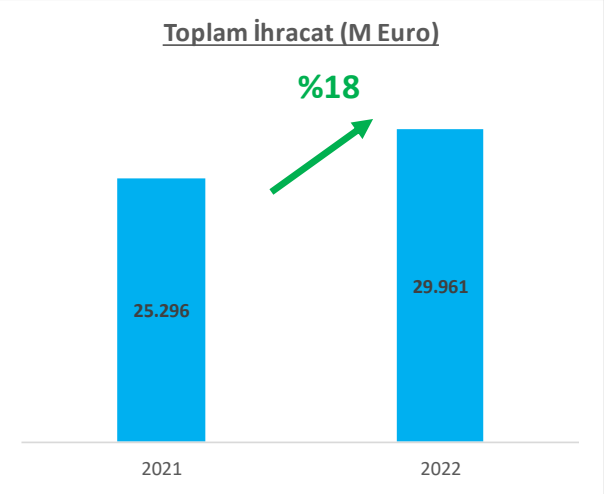
[5] *TÜİK - 87.00 kapsamında yapılan dış ticaret; motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları; bunların aksam, parça ve aksesuarı dış ticaret verilerini içermektedir. GTS*

2022 Yılı Aylık Gelişim
İhr-İth
İhr/İth
Milyon Dolar
1.150
950
750
550
350
150
-50
-250
3,50
3,00
2,50
2,00
1,50
1,00
0,50
0,00
926
968
897
1.047
648
833
496
404
811
679
662
755
1,91
1,84
1,66
1,83
1,47
1,55
1,39
1,27
1,54
1,42
1,34
1,35
Ocak
Şubat
Mart
Nisan
Mayıs
Haziran
Temmuz
Ağustos
Eylül
Ekim
Kasım
Aralık

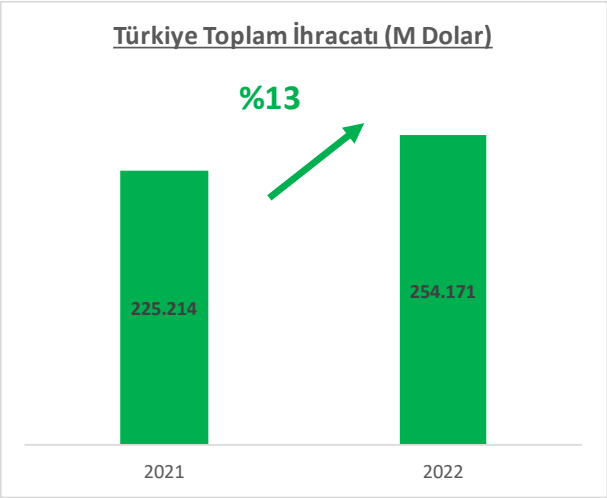
Otomotiv Sanayii İhracatı:

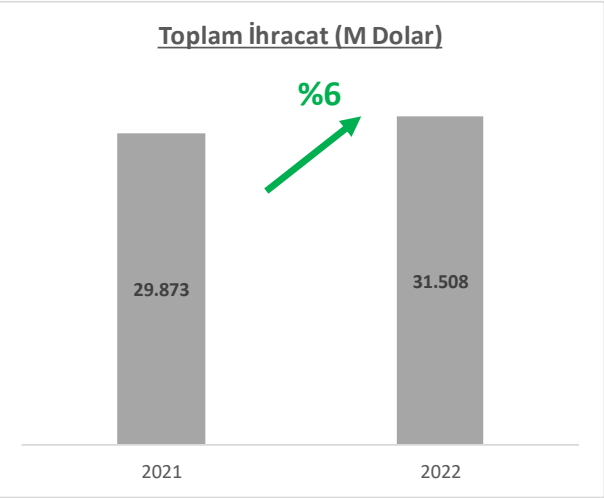
Traktör hariç OSD verilerini göstermektedir.

Kaynak: UİB

Kaynak: TİM

Kaynak: UİB

Ülkelere Göre Toplam Otomotiv Dış Ticaret Dengesi (İhracatımızda İlk 20 Ülke) 2011-2022[6]:

GTİP 87 - Dış Ticaret Dengesi (1000 $)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022	
													İhracat	İthalat
Almanya	-3.844.416	-3.136.404	-3.899.778	-3.081.402	-3.693.786	-2.605.024	-2.010.600	-551.924	639.251	-1.482.422	-662.821	-956.779	3.165.522	4.122.301
Fransa	481.770	624.142	928.442	1.128.957	746.784	1.172.278	1.465.839	1.952.884	2.274.574	1.367.951	2.000.944	1.516.342	3.059.346	1.543.004
Birleşik Krallık	336.692	431.924	909.453	1.498.280	1.552.577	1.059.504	1.628.095	1.951.113	1.837.608	1.435.578	2.353.129	2.569.650	3.019.272	449.622
İtalya	788.246	577.306	548.964	596.988	634.296	1.570.667	1.884.206	2.292.713	2.142.942	1.117.265	1.430.953	1.396.750	2.371.131	974.381
İspanya	-839.527	-671.317	-940.499	-495.381	-692.650	-697.495	-208.009	337.105	770.026	-188.383	-211.859	-432.148	1.578.379	2.010.527
ABD	353.369	586.980	460.672	146.293	400.559	410.570	1.124.583	789.357	734.504	648.323	893.304	1.021.396	1.317.942	296.546
Polonya	-350.261	-165.809	-270.268	-282.746	-356.199	-321.346	-5.861	412.709	468.611	216.179	301.636	632.368	1.277.059	644.691
Belçika	308.396	386.320	629.808	710.864	675.360	691.754	944.707	1.124.553	932.620	832.898	794.470	807.562	1.064.534	256.972
Slovenya	406.801	349.939	470.546	510.600	574.628	675.301	796.642	1.030.684	1.109.639	1.009.596	1.031.987	1.011.312	1.035.484	24.172
Romanya	-26.406	-100.064	-363.313	-165.666	-239.443	-127.901	-84.872	119.476	239.680	-175.033	-145.230	-1.336	626.358	627.694
İsrail	343.993	290.230	388.372	507.006	464.376	427.160	504.417	473.447	710.832	651.750	505.315	561.581	563.062	1.481
Rusya Federasyonu	830.137	766.774	941.441	640.632	208.550	165.721	226.268	296.391	385.480	335.503	478.150	469.744	487.719	17.975
Portekiz	68.344	21.178	32.393	68.579	72.275	157.933	215.952	316.123	261.125	28.311	40.278	168.581	419.823	251.242
Hollanda	95.157	255.225	209.456	177.854	104.299	473.760	521.461	602.551	959.851	295.639	154.835	224.361	399.739	175.378
Macaristan	11.835	8.368	-99.284	-217.091	-166.857	-136.232	-11.375	144.336	144.224	-1.394	-64.647	-146.683	344.727	491.410
İsveç	110.654	133.682	177.133	161.550	207.857	250.600	347.273	379.415	336.002	118.444	186.561	81.588	325.777	244.189
Çek Cumhuriyeti	-215.377	-407.701	-654.381	-537.264	-632.861	-768.045	-760.193	-610.588	-610.588	-515.784	-710.211	-461.508	312.657	774.165
Fas	58.526	132.334	211	33.380	14.699	-138.016	-117.407	131.116	323.283	160.776	194.773	32.867	286.944	254.077
Mısır	36.009	51.385	108.016	200.315	139.325	140.803	96.058	201.935	278.052	389.189	477.949	280.908	281.384	476
Birleşik Arap Emirlikleri	23.548	25.988	33.744	43.515	53.445	75.237	65.986	93.562	184.448	282.221	208.856	230.357	231.129	772

[6] *TÜİK tarafından yayınlanan 87 GTİP kapsamındaki dış ticaret verileri baz alınarak hazırlanmıştır.*

Ülkelere Göre Otomobil Dış Ticaret Dengesi (İhracatımızda İlk 20 Ülke) 2011-2022[7]:

GTİP 87.03 - Dış Ticaret Dengesi (1000 $)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022	
													İhracat	İthalat
Fransa	513.368	553.054	649.813	850.950	580.901	719.568	1.066.401	1.282.885	1.417.410	918.896	1.321.186	841.000	1.513.256	672.256
Birleşik Krallık	-401.407	-322.009	-349.402	116.745	122.923	-40.998	294.660	639.878	828.420	367.316	520.763	802.082	1.064.783	262.701
İtalya	639.648	527.097	491.405	660.178	668.710	1.370.330	1.650.731	1.659.220	1.370.359	752.440	814.653	765.448	900.205	134.757
İspanya	-792.246	-598.187	-888.784	-485.074	-782.784	-846.817	-367.075	191.688	513.307	-384.577	-287.921	-699.798	824.270	1.524.068
Almanya	-2.394.080	-2.220.400	-2.930.925	-2.356.251	-2.980.101	-2.459.135	-1.811.208	-990.865	-47.359	-1.699.896	-932.714	-1.315.422	758.505	2.073.927
Polonya	-311.760	-197.555	-244.472	-171.202	-241.078	-287.904	51.139	315.510	389.605	266.367	266.282	454.034	607.309	153.275
Slovenya	92.930	85.101	178.870	192.442	240.933	233.134	347.190	469.539	534.405	452.798	415.188	417.574	418.225	651
İsrail	292.665	252.304	349.480	466.579	413.836	372.503	443.106	380.385	623.739	559.793	325.311	393.877	393.878	1
Belçika	-4.443	-1.805	140.061	220.303	200.649	222.099	433.379	531.963	402.637	308.916	241.171	213.680	283.681	70.001
Mısır	11.974	21.434	67.914	156.308	93.683	103.754	68.346	163.578	226.964	330.994	412.242	224.324	224.324	
İsveç	148.006	120.960	138.146	147.986	121.233	162.283	262.573	288.987	256.175	40.354	124.554	23.553	200.644	177.091
Hollanda	82.157	107.772	188.350	176.219	150.476	209.687	271.727	314.541	339.344	143.740	167.444	150.395	168.030	17.635
Portekiz	42.181	18.069	29.693	52.995	60.650	123.180	177.521	256.246	198.760	-33.058	-8.113	-23.412	155.917	179.329
Fas	4.718	56.168	-108.464	-74.638	-79.913	-253.018	-230.475	-18.246	119.928	4.338	15.005	-82.367	144.117	226.484
Yunanistan	56.945	21.616	40.528	72.537	48.095	53.127	92.627	116.564	117.103	97.998	135.589	142.008	142.008	
Bulgaristan	47.350	44.819	38.712	64.063	61.919	69.844	103.361	126.117	134.691	135.508	135.630	124.120	124.120	
İrlanda	42.504	30.641	50.240	112.934	11.992	132.396	131.647	121.588	136.366	109.358	119.360	117.632	118.519	887
ABD	348.370	499.972	359.761	-118.497	105.635	-58.501	687.122	260.003	293.222	224.766	314.513	104.154	115.479	11.325
Avusturya	83.516	79.542	100.499	142.834	87.706	134.411	175.595	140.561	88.320	-17.986	-41.722	-17.374	93.691	111.065
Romanya	-157.643	-237.970	-500.991	-299.740	-335.880	-211.677	-158.662	-83.776	-9.641	-286.525	-339.439	-346.897	93.425	440.322

[7] *TÜİK tarafından yayınlanan 87.03 GTİP kapsamındaki dış ticaret verileri baz alınarak hazırlanmıştır.*

3. Otomotiv Sanayi Genel Değerlendirmesi ve Gelecek Beklentileri

Türk otomotiv sanayi 2 milyon adetin üzerinde yıllık üretim kapasitesine sahiptir ve gelişen teknoloji ve değişen müşteri beklentileri çerçevesinde sektörün içinden geçmekte olduğu dönüşüm sürecinde kapasitesini dönüştürmeye ve arttırmaya yönelik yatırımlara devam etmektedir. 2021-22 yıllarının en önemli tedarik zinciri sorunu küresel mikroçip darboğazı olmuştur. Sosyal hayattaki kısıtlamalar ile tüketici elektroniğinde yaşanan ciddi talep artışı ve otomotiv sanayisinin talep öngörülerinin beklenenin üzerinde gerçekleşmesi ile küresel olarak mikroçip talebindeki artış, tedarik sürecinde darboğaz yaşanmasına sebep olmuştur. Bunlara ek olarak önemli çip üreticilerinin tesislerinde çıkan yangınlar ve çip üreticilerinin bulunduğu lokasyonlardaki doğal afetler ve iklimsel etkiler ve pandemi sebebiyle fabrikaların üretime ara vermesi krizin daha da büyümesine neden olmuştur. Otomotiv fabrikalarının küresel olarak duyurduğu mikroçip tedariki kaynaklı duruşlar ve yavaşlamalar nedeniyle 2021 yılında küresel araç üretim kaybı 10,3 milyon adet seviyesine ulaşmıştır. 2022 yılında da kaybın 4 milyon adet üzerinde olduğu hesaplanmaktadır. 2023 yılı boyunca mikroçip tedarik zorluklarının etkisinin devam etmesi öngörüsü bulunmaktadır.

Mikroçip tedarik darboğazına ek olarak, Rusya-Ukrayna savaşının tetiklediği enerji güvenliği, hammadde bulunurluğunda yaşanan sıkıntılar ve hammadde fiyat artışları önemli gündem maddeleri haline gelmiştir. Bunların yanı sıra konteyner bulunurluğu, navlun ve konteyner fiyatlarındaki artışlar, şoför bulunurluğu problemleri halen devam etmektedir. İlave olarak dönem dönem vaka artışları ve yeni varyantlar sebebiyle artan karantina önlemleri ve yaşanan olağanüstü hava koşulları nedeniyle bazı limanlarda kapasite düşüşleri ve dolayısıyla gemilerde gecikmeler yaşandığı gözlemlenmiştir. Gerek limanlardaki darboğaz nedeniyle taleplerin havayoluna kayması gerekse havaalanlarında da vaka sayılarındaki artışlar nedeniyle artırılan tedbirler sonucu olarak, hava taşımacılığında da aksamalar meydana gelmiştir. Bu durum neticesinde deniz ve hava taşımacılığında birim kilogram maliyetlerinde de artışlar yaşanmıştır. Tüm bunlara ek olarak lojistik süreçlerinde sürücü bulunurluğunda son 2 yıldır darboğazlar yaşanmaktadır.

Küresel otomotiv sanayii birçok açıdan olağanüstü bir dönemden geçmesine rağmen Türk otomotiv sanayii 2022 yılını büyüme ile kapatmıştır. Otomotiv sanayii 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 6 artış ile 1,4 milyon adet taşıt aracı üretti ve ihracatını adet bazında yüzde 4 oranında arttırarak 970 bin adet seviyesinde gerçekleştirdi. 1,4 milyon adetlik üretimi ile 2022 yılında motorlu araç üretiminde dünyada 13., Avrupa Birliği ülkeleri arasında 4. sırada yer almıştır. Ticari araç üretiminde Avrupa Birliği ülkelerinde 1. sırada yer almaktadır.

Otomotiv sanayi, Türkiye'nin en fazla ihracat yapan sanayi kollarının başında gelmektedir. 2006-2021 yılları arasında 16 yıl üstü üste ihracat şampiyonu olmuş, 2022 yılında da Türkiye ihracatının yüzde 12,2'sini gerçekleştirerek sektörel ihracat sıralamasından ikinci sırada yer almıştır. Türkiye AB'nin gerek otomobil gerekse ticari araç segmentinde en önemli ticaret ortağı konumundadır. 2022 yılında AB'deki enflasyon ve savaş etkilerinin talebi düşürmesi neticesiyle AB otomobil pazarı %5, ticari araç pazarı %15 oranında daralmıştır. En önemli ihraç pazarındaki bu daralmaya rağmen 2022 yılında Türk Otomotiv Sanayi ihracatını adet bazında %4 oranında arttırarak 970 bin adet seviyesinde gerçekleştirmiştir. 2022 yılında traktör ihracatı %7 artarak 18 bin 154 adet olarak gerçekleşmiştir. Uludağ Otomotiv Endüstrisi Ihracatçıları Birliği (OIB) verilerine göre 2022 yılında otomotiv ihracatında euro/dolar paritesinden kaynaklı olarak ihracat değerlerinde yaklaşık 3 milyar dolarlık kayıp söz konudur. Buna rağmen, Otomotiv Sanayi 2022 yılında değer bazında ihracatını %6 oranında arttırarak 31,5 milyar dolarlık taşıt aracı ihracatı

gerçekleşmiştir. Son 10 yıllık dış ticaret verilerine göre; otomotiv sanayi 2013 ve 2015 yılları haricinde her yıl dış ticaret fazlası vermiştir. Otomotiv sanayiinin son 10 yıllık dış ticaret fazlası 6 Milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2022 yılında tedarik zincirinde yaşanan olağanüstü gelişmelere rağmen 2022 yılında 9,1 Milyar dolar dış ticaret fazlası ile dış ticaret dengesine pozitif katkı sürdürülmüştür. Katma değeri daha yüksek araç üretimi ile otomotiv sanayinin 2022 yılında kg başına ihracatı 10,24 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Pandemi ile birlikte ciddi bir daralma yaşayan iç pazar; değişen tüketici ulaşım alışkanlıkları, ötelenen talep ve ülkemizde pandemi sürecinin başarı ile yönetilmesi neticesinde 2020 yılında hızla toplanmıştı. Tedarik zincirinde yaşanan eş zamanlı birçok problem sebebiyle 2022 yılında %7 büyüyerek 827 bin adet seviyesinde gerçekleşmiştir. Gerek tedarik zincirinde yaşanan kırılmalar ve ciddi artan maliyetler gerekse yüksek vergi oranlarının çarpan etkisi ile fiyatlarda yaşanan artışlar iç pazarın potansiyelini baskılamış, öngörülebilirlik zorlaşmıştır.

OSD üyeleri gerek elektrifikasyon dönüşümü gerekse sanayinin gelişimi kapsamında yatırımlarını hız kesmeden devam etmektedir. 2022 yılındaki tüm belirsiz ve zorlu koşullara rağmen Türk Otomotiv sanayi 976 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirmiştir. Otomotiv sanayisinin sürdürülebilir ve yeni teknolojilerini kullanarak Ar-Ge ihracatı gerçekleştirecek seviyeye gelen Ar-Ge merkezleri 2015 yılından 2022 yılı sonuna kadar 1,1 milyar dolar Ar-Ge Mühendislik ihracatı gerçekleştirmişlerdir.

2022 yılında planlanan projeler ve yeni yatırımlar doğrultusunda istihdam artışı ve nitelikli iş gücü ihtiyacı devam etmiş, toplam ana sanayi istihdamı yüzde 9 artarak 56 bin'i aşmıştır. 2022 yılında iş gücü ihtiyacının en önemli kalemlerinden biri olan Ar-Ge faaliyetlerinde çalışan sayısı da bir önceki yıla göre %16 artarak, OSD üyesi firmaların Ar-Ge merkezi istihdamı 5 binin üzerine çıkmıştır.

2023 yılı beklentileri

2023 yılının ilk yarı verilerine bakıldığında, toplam otomotiv üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13 artarak 735 bin 231 adede ulaştı. Otomobil üretimi ise ise yüzde 21 artarak 462 bin 401 adet olarak gerçekleşti. Traktör üretimiyle birlikte toplam üretim ise 765 bin 282 adedi buldu. Yılın ilk altı aylık döneminde ticari araç üretimi ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2 oranında artış gösterdi. Bu dönemde, ağır ticari araç grubunda üretim yüzde 23 artarken, hafif ticari araç grubunda üretim geçen yılın aynı dönemiyle paralel seyretti. Yılın ilk altı aylık döneminde otomotiv ihracatı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre adet bazında yüzde 8 artarak 505 bin 926 adet olarak gerçekleşti. Bu dönemde otomobil ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20 artarken, ticari araç ihracatı ise yüzde 8 oranında azaldı. Traktör ihracatı ise 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 15 artarak 10 bin 195 adet olarak gerçekleşti. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, toplam otomotiv sanayi ihracatı, 2023'ün ilk altı aylık döneminde yüzde 16 ile sektörel ihracat sıralamasında zirvedeki yerini korudu. Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB) verilerine göre, ilk altı aylık dönemde toplam otomotiv ihracatı, 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 15 artarak 17,7 milyar dolar oldu. Euro bazında ise yüzde 16 artarak 16,4 milyar euro olarak gerçekleşti. Bu dönemde, dolar bazında ana sanayi ihracatı yüzde 17 oranında, tedarik sanayi ihracatı da yüzde 11 oranında arttı.

Küresel ticaret ortamındaki gelişmeler dikkate alındığında 2023 yılı da oldukça çetin koşullar içeren, öngörülebilirliğin oldukça zor bir yıl olması beklenmektedir. İç pazardaki gelişmeler ve ihraç pazarlarına ilişkin öngörüler dikkate alındığında, 2023 yılında otomotiv sanayi üretiminin 1,5 milyon sınırını, ihracatının ise 1 milyon adedi aşmasını öngörülmektedir.